

శ్రీమద్భాగవతము

సంస్కృత మూలము
భగవాన్ వ్యాసమహర్షి

తేటతెలుగులో
యం.వి.సుబ్రహ్మణ్యం

చిరునామా:

2-31, చైతన్యపురి, హైదరాబాద్ 500060

సెల్: 9866140619, 9391134792

ఫోన్:040-24048104

శ్రీమద్భాగవతము

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము

మొదటి అధ్యాయము

. నైమిశారణ్యంలో, సత్రయాగ సందర్భంలో, సూత
పౌరాణికుడు శౌనకుడు మొదలగు మహాబుఘలకు, శుక మహర్షి
పరీక్షిత్ మహారాజుకు చెప్పిన భాగవత పురాణ కథను ఇలా
వినిపిస్తున్నాడు.

“ఓ మునీంద్రులారా! శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుతో
కలియుగంలో జరగబోయే పరిణామాల గురించి ఇలా వివరిస్తున్నాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నీకు ఇదివరలో రిపుంజయుడు
అనే రాజు కథ చెప్పాను. అతనికి పురంజయుడు అనే పేరు కూడా
ఉంది. అతడు జరాసంధుని వంశములో జన్మించాడు. పురంజయునికి
శునకుడు అనే మంత్రి ఉండేవాడు. ఆ మంత్రి రాజు మీద తిరుగుబాటు
చేసి, రాజును చంపి, తన కుమారుడు అయిన ప్రద్యోతనుని రాజుగా
చేస్తాడు. (ఇక్కడి నుండి భవిష్యత్తులో జరగబోయే పరిణామాల
గురించి చెప్పబడుతూ ఉంది. గమనించండి.)

తరువాత ప్రద్యోతనుని కుమారుడు అయిన పాలకుడు,
పాలకుని కుమారుడు విశాఖయూపుడు, వాని కుమారుడు రాజకుడు
అనే వారు రాజ్యమును పరిపాలిస్తారు. రాజకుని కుమారుడు
నందివర్ధనుడు. వీరందరూ 138 సంవత్సరములు రాజ్యపాలన చేస్తారు.

నంది వర్ధనుడికి శిశునాగుడు, శిశునాగునికి కాకవర్ణుడు, కాకవర్ణునకు క్షేమధర్ముడు, క్షేమధర్మునకు క్షేత్రజ్ఞుడు జన్మిస్తారు. క్షేత్రజ్ఞునకు విధిసారుడు, విధిసారునకు అజాత శత్రు, వానికి దర్భకుడు, దర్భకునకు అజయుడు జన్మిస్తారు. అజయునకు నంది వర్ధనుడు, నందివర్ధనునకు మహానంది జన్మిస్తారు. వీరందరినీ శిశునాగ సంతతి అంటారు. ఈ పది మంది రాజులు 360 సంవత్సరములు రాజ్యపాలన చేస్తారు.

మహానందుడికి ఒక శూద్రస్త్రీయందు మహాపద్మనందుడు అనే వాడు జన్మిస్తాడు. ఆ మహాపద్మనందుడు అధార్మికుడు, మహా బలవంతుడు, క్రూరుడు. అతడు రాజ్యమును నిరంకుశంగా పాలిస్తారు. వానికి ఎనిమింది కుమారులు. వారు 100 సంవత్సరములు పరిపాలిస్తారు. చాణక్యుడు అనే బ్రాహ్మణుడు నంద వంశమును నిర్మూలిస్తాడు. మౌర్యవంశమును స్థాపిస్తాడు. మౌర్య వంశమునకు ప్రథముడైన చంద్రగుప్తుని చాణక్యుడు రాజ్యాభిషిక్తుని చేస్తాడు.

చంద్రగుప్తుని కుమారుడు వారిసారుడు, అతని కుమారుడు అశోకవర్ధనుడు పరిపాలిస్తారు. అశోకవర్ధనుని కుమారుడు సుయశసుడు, వాని కుమారుడు సంగతుడు, వాని కుమారుడు శాలిశూకుడు, అతని కుమారుడు సోమశర్మ, అతని కుమారుడు శతధన్వుడు, అతని కుమారుడు బృహద్రథుడు రాజ్యపాలన చేస్తారు. వీరంతా మౌర్యవంశము వారు. మీరు 137సంవత్సరములపాటు రాజ్యపాలనచేస్తారు.

బృహద్రథుని సేనాపతి పేరు పుష్కమిత్రుడు. అతడు బృహద్రథుని వధించి, సింహాసనము ఆక్రమిస్తాడు. అతనితో శుంగవంశము మొదలవుతుంది. పుష్కమిత్రుని కుమారుడు అగ్నిమిత్రుడు, వాని కుమారుడు సుజ్యేష్ఠుడు, అతని కుమారుడు వసుమిత్రుడు, వాని కుమారుడు భద్రకుడు, వాని కుమారుడు పులిందుడు, వాని కుమారుడు ఘోషుడు, వాని కుమారుడు వజ్రమిత్రుడు, వాని కుమారుడు భాగవతుడు, వాని కుమారుడు దేవభూతి. వీరంతా శృంగవంశపు రాజులుగా 100 సంవత్సరములు రాజ్యపాలన చేస్తారు.

తరువాత రాజ్యము కణ్వల వశం అవుతుంది. దేవభూతి మంత్రి వసుదేవుడు కణ్వవంశమునకు చెందిన వాడు. దేవభూతి స్త్రీలోలుడు. వసుదేవుడు దేవభూతిని చంపి రాజయ్యాడు. వసుదేవుని కుమారుడు భూమిత్రుడు, వాని కుమారుడు నారాయణుడు, వాని కుమారుడు సుశర్మ. వీరందరూ కణ్వవంశము వారు. వీరు 345 సంవత్సరముల పాటు రాజ్యపాలన చేస్తారు.

తరువాత ఆంధ్రులు అనే జాతి రాజ్యపాలన చేస్తుంది. సుశర్మ దగ్గర సేవకునిగా పని చేసే బలి అనేవాడు సుశర్మను చంపి, తాను రాజుగా ప్రకటించుకున్నాడు. బలి సోదరుడు కృష్ణుడు, వాని కుమారుడు శ్రీకాంతకర్ణుడు, వాని కుమారుడు పౌర్ణమాసుడు, వాని కుమారుడు లంబోదరుడు, అతని కుమారుడు చివిలకుడు, అతని కుమారుడు మేఘస్వాతి, అతని కుమారుడు అభిమానుడు, అతని కుమారుడు అనిష్ట కర్ణుడు, వాని కుమారుడు హరేయుడు, వాని

కుమారుడు తలకుడు, వాని కుమారుడు పురీషభీరువు, వాని
కుమారుడు సునందుడు, వాని కుమారుడు చకోరుడు రాజ్యపాలన
చేస్తారు. తరువాత ఆంధ్ర వంశము అంతరిస్తుంది.

తరువాత బహు అనేవంశము వారు పాలిస్తారు. వారిలో
ఎనిమిదవ వాడు శివస్వాతి. వాని కుమారుడు గోమతి, వాని
కుమారుడు పురీమానుడు, వాని కుమారుడు వేదశిరుడు, వాని
కుమారుడు శివస్కంధుడు, వాని కుమారుడు యజ్ఞశ్రీ, వాని
కుమారుడు విజయుడు, వాని కుమారుడు చంద్రవిజ్ఞుడు. వీరందరూ
456 సంవత్సరములు భూమిని పరిపాలిస్తారు.

తరువాత అభీరజాతి వారు ఏడుగురు, తరువాత కంకులు
అనే జాతి వారు 16 మంది రాజులు అవుతారు. వారి తరువాత
యవనులు, తురుష్కులు, గురుండులు, మౌలులు రాజ్యపాలన
చేస్తారు. వీరంతా 1309 సంవత్సరములు భారతదేశమును
పరిపాలిస్తారు. వారి తరువాత భూతనందుడు, వంగిరి, శిశునంది,
యశోనంది, ప్రవీరకకుడు 106 సంవత్సరములు రాజ్యపాలన చేస్తారు.
వీరి వంశములోని వారైన బాహ్లికులు 13 మంది, వారి తరువాత
పుష్కమిత్రుడు, వాని కుమారుడు దుర్జిత్రుడు, వారి తరువాత ఆంధ్రులు
ఏడుగురు, వారి తరువాత కోసల దేశము వారు 7 మంది,
విదూరులు, నిషధ దేశాధిపతులు, భారత దేశములోని వివిధ
రాజ్యములను పాలిస్తారు. అప్పుడు భారత దేశము ముక్కలు
ముక్కలుగా విడిపోతుంది.

తరువాత పురంజయుడు అనే రాజు మగధ దేశమునకు రాజు అవుతాడు. వాడు బ్రాహ్మణులను మొదలగు వర్ణముల వారిని ఇతర హీనవర్ణముల లోకి మారుస్తాడు. బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్యులను నిర్మూలించి అంతా శూద్ర వర్ణము వారితో నింపుతాడు. క్షత్రియులను పూర్తిగా నాశనం చేస్తాడు. ఉత్తర భారతము అంతా తన పాలన కిందికి తీసుకొని వస్తాడు.

తరువాత సౌరాష్ట్రులు, అవంతులు, ఆభీరులు, శూరులు, అర్జుదులు, మాళవులు మొదలగు వారు ఉపనయన సంస్కారము లేకుండా, శూద్రులుగా బతుకుతారు. వీరు వేదములలో చెప్పబడిన ఆచారములను పాటించరు. సంస్కారము ఉండదు. వీరిలో బ్రాహ్మణులు సింధు తీరమును, చంద్రభాగ తీరమును, కాశ్మీరమును పరిపాలిస్తారు. వీరు పుట్టుకతో బ్రాహ్మణులు అయినప్పటికినీ మ్లేచ్ఛులతో సమానంగా జీవిస్తారు. వీరికి ధర్మం అంటే ఏమిటో తెలియదు. నిజం చెప్పరు. ఎవరికీ దాన ధర్మాలు చెయ్యరు. అమితమైన కోపం కలిగి ఉంటారు.

వీరి కాలములో మ్లేచ్ఛులు విజృంభిస్తారు. మ్లేచ్ఛులు అంటే స్త్రీలను, బాలురను, గోవులను, బ్రాహ్మణులను నిర్దాక్షిణ్యంగా చంపేవారు. బాలురను, స్త్రీలను అపహరించేవారు. ఇతరుల ధనమును కొల్లగొట్టేవారు. వీరికి సంతోషము వచ్చినా, దుఃఖము వచ్చినా పట్టలేము. వీరికి కండపుష్టి ఉంటుందే కానీ వీరత్వము తక్కువ. పిరికివారు. వీరి ఆయుష్షు కూడా తక్కువే. ఎవరు, ఎప్పుడు, ఎవరి చేతిలో చస్తారో తెలియదు. వీరు గర్భాదానము, జాతక కర్తలు

మొదలగు సంస్కారములు నిర్వర్తించరు. యజ్ఞములు, నిత్య కర్మలు చేయరు. ఎక్కువగా రజోగుణము, తమోగుణము కలిగి ఉంటారు. పైకి వీరు రాజులుగా ఉన్నా వీరికి క్షత్రియ లక్షణములు ఏవీ ఉండవు. ఈ రాజులకు ప్రజలను పీడించి ధనం సంపాదించడమే ప్రథమ కర్తవ్యము. వీరి పాలనలో ఉన్న ప్రజలు కూడా వీరినే అనుసరిస్తారు. వారిలో వారు కొట్టుకొని, అకారణ యుద్ధములలో రాజులచేత చంపబడి, నశించిపోతారు.” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు రాబోవు కాలములో జరిగే పరిణామాలగురించి వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము మొదటి అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము

రెండవ అధ్యాయము

శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు కలియుగ ధర్మముల గురించి వివరిస్తున్నాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! కలియుగములో కలి ప్రభావంతో మానవులలో ధర్మచింతన, సత్యవాక్కు, పరిశుభ్రత, ఓర్పు, దయాగుణము, ఆయుష్షు, బలము, జ్ఞాపక శక్తి క్రమక్రమంగా నశించిపోతాయి. కలియుగములో మానవులకు ధనము ముఖ్యము.

ధనం కోసరం ఏమైనా చేస్తారు. ధనం కోసమే పుట్టామనీ, ధనం కోసరమే ఆచారాలను అనుసరిస్తున్నామనీ ప్రవర్తిస్తారు. బలం ఉన్న వాడిదే రాజ్యము అవుతుంది. ధర్మము, న్యాయము, స్త్రీలు బలము ఉన్న వాడి వశం అవుతారు.

భార్యభర్తలలో ఒకరి మీద ఒకరికి అనురాగం తగ్గిపోతుంది. అమ్మకాలు, కొనుగోళ్లలో ఎక్కువగా మోసం జరుగుతుంది. స్త్రీ, పురుషులలో ఎవరు గొప్పవారు అంటే ఎవరైతే ఎక్కువగా రతికార్యము నిర్వర్తిస్తారో వారే గొప్పవారు అనిపించుకుంటారు. యజ్ఞోపవీతం వేసుకున్న వాడే బ్రాహ్మణుడుగా చలామణి అవుతాడు. బ్రహ్మచర్యము, సన్యాసము మొదలగు ఆశ్రమములు స్వీకరించడానికి, సన్యాసులుగా గుర్తించడానికి కేవలం కాషాయాలు కట్టి దండం పట్టుకుంటే వాడు స్వామీజీ, సన్యాసి అవుతాడు. అంతే కానీ, వాడికి సన్యాసి లక్షణాలు ఏమీ ఉండవు.

ధనం లేని వాడికి న్యాయం కూడా దొరకదు. ధనం ఉన్న వాడి పక్షాన న్యాయం ఉంటుంది. ఎటువంటి శాస్త్ర పరిజ్ఞానము, పురాణ పరిజ్ఞానము లేకపోయినా, వాక్యాతుర్యము కలవాడే పండితుడు అనిపించుకుంటాడు. ఆడంబరము కలవాడే సాధువు. దరిద్రుడిని సాధువుగా పరిగణించరు. నేను నిన్ను పెళ్లి చేసుకుంటాను అన్న మాటలతోనే వివాహం జరుగుతుంది. నీకు విడాకులు ఇస్తాను అన్న మాటలతోనే వివాహం విచ్ఛిన్నమవుతుంది. మానసిక శౌచము లేకపోయినా, స్నానం చేసి మంచి బట్టలు కట్టుకుంటే వాడిని గౌరవిస్తారు.

దగ్గరలో ఉన్న జలాశయము పుణ్య తీర్థము కాదు.
దూరంగా ఉన్న ఏ నది అయినా అది పుణ్యతీర్థము అవుతుంది.
కురులను తీరుతీరుగా ముడుచుకుంటేనే అందం, లావణ్యం వస్తుంది.
తన కడుపునింపుకొనేదానికి మానవుడు స్వార్థపరుడు అవుతాడు.
ఎవరైనా గట్టిగా దబాయించి మాట్లాడితే అదే సత్యంగా
పరిగణింపబడుతుంది.

ప్రతివాడూ తాను, తన కుటుంబము, ఇవి బాగుంటే చాలు
అని అనుకుంటారు. కీర్తి,పేరు,ప్రతిష్ఠలు పొందడానికే ధర్మకార్యాలు
చేస్తారు. ఈ ప్రకారంగా భూమి అంతా దుష్టులతో నిండి పోతుంది.
అన్నివర్ణములలో ఉన్న వారిలో ఎవరికి బలం, పరాక్రమము ఉంటే వాడే
రాజవుతాడు. అటువంటి రాజులు నిరంకుశులు అవుతారు. వారికి
దయ, దాక్షిణ్యము ఉండదు. పరమ లోభులుగా ఉంటారు. ప్రజల
ధనమును పన్నులరూపంలో కొల్లగొడతారు. స్త్రీలకు రక్షణ ఉండదు.
వీరి బాధలు తట్టుకోలేక ప్రజలు అడవులలోకిపారిపోతారు. (నేటి
నక్సలైట్ వ్యవస్థ అటువంటిదేమో!)

కరువు కాటకాలు సంభవిస్తాయి. ఒక పక్క కరువు మరొక
పక్క పన్నుల భారము, వీటిని తట్టుకోలేక ప్రజలు అడవులలోకి పారి
పోయి జంతువులను వేటాడి, వాటి మాంసము తోనూ,
కందమూలములతోనూ కడుపునింపుకుంటారు. మరి కొంతమంది
ఆకలి బాధకు తట్టుకోలేక మరణిస్తారు.

వాతావరణములలో పెనుమార్పులు సంభవిస్తాయి. ఎక్కువ
ఎండ, ఎక్కువ చలి, అకాల వర్షాలు, విపరీతమైన మంచు, అకారణ

కలహాలు, ఆకలి, వ్యాధులు, దిగులు, వీటి వలన ప్రజలు బాధపడుతూ ఉంటారు.

కలియుగములో మానవులకు సగటున 50సంవత్సరాల ఆయుర్దాయము ఉంటుంది. కలియుగ ప్రభావము వలన మానవులకు 40 ఏళ్ల నుండి శరీరం క్షీణించడం మొదలవుతుంది. (ఇప్పుడుకూడా డాక్టర్లు 40 దాటగానే కంటి పరీక్ష చేయించుకొని కళ్లద్దాలు వేయించుకోమంటారు. అంటే 40 నుండి శరీరంలో ఒకొక్కక్క అవయవము క్షీణించడం మొదలవుతుంది అన్నమాట.) వేదములలో చెప్పబడిన ధర్మలను పాటించరు. ధర్మాలను తమ ఇష్టం వచ్చినట్టు నిర్వచిస్తారు. రాజులు దొంగల మాదిరి తయారవుతారు. మానవులు కూడా ఒకరిని ఒకరు దోచుకోవడం, అబద్ధాలు చెప్పడం, అనవసరంగా సాటి మానవులను, ప్రాణులను హింసించడం వీటితో బతుకుతుంటారు.

బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్యులు అందరూ తమ తమ వర్ణ ధర్మములను వదిలిపెట్టి శూద్ర ధర్మమును స్వీకరిస్తారు. (ఉద్యోగాలకు ఎగబడతారు.) ఆవులు పాలు ఇవ్వడం తగ్గిస్తాయి. ఆశ్రమములు గృహముల మాదిరి మార్పుచెందుతాయి. (ఆశ్రమములలో సన్యాసులు ఉంటారు. పైకి సన్యాసులుగా ఉన్నా లోపల గృహస్థజీవనం (బంగారం, వెండి, డబ్బు, ఎసిరూములు, విలాసవంతమైన జీవనం) గడుపుతారు అని అనుకోవచ్చు.) బంధుత్వములు వివాహ సంబంధముల మాదిరి తయారవుతాయి. ఓషధులు అణుప్రాణములు అవుతాయి

(అంటే ఇదివరకు ఆహారపదార్థములనే ఓషధులుగా ఎలా ఉంటే అలా తీసుకొనే వారు. ఇప్పుడు వాటిని సూక్ష్మరూపంలోకి మార్చి బిళ్లలు, కాపుల్లు రూపంలో తీసుకుంటున్నారు.)

మేఘములు ఎక్కువగా ఉరమడం, మెరవడం చేస్తాయి కానీ తక్కువ వర్షపాతం ఉంటుంది. గృహములలో ధర్మకార్యాలు నడవవు. కేవలం ఆహారం వండుకోవడం, తినడం, నిద్రించడం ఇవే జరుగుతాయి. జనులు గాడిదలమాదిరి ఎప్పుడూ ఏదో బరువు మోస్తున్నట్టు ఈసురో మంటూ ఉంటారు.

ఈ కలియుగం అంత్యం అయ్యేసమయంలో, ధర్మరక్షణ కొరకు పరమాత్మ సత్వగుణ ప్రధానుడై అవతరిస్తాడు. సాధువులను రక్షిస్తాడు, ధర్మాన్ని రక్షిస్తాడు. పరమాత్మ శంభు అనే గ్రామములో, విష్ణుయశుడు అనే బ్రాహ్మణుని ఇంట్లో కల్కి రూపంలో జన్మిస్తాడు. ఆయన పేరు దేవదత్తుడు. ఆయనకు అన్ని ఐశ్వర్యములు ఉంటాయి. కాంతి వంతంగా ఉంటాడు. ఆయన నొక అశ్వమును ఎక్కి లోకం అంతా తిరుగుతాడు. దుర్మార్గులను నాశనం చేస్తాడు. రాజుల వేషంలో ఉండే దొంగలను నాశనం చేస్తాడు. ఆయనను చూడగానే, ఆయన దగ్గరకు రాగానే, ఆయన మీదినుండి వీచే గాలి వీరికి తగలగానే, సత్పురుషులు అయిన మానవులు పవిత్రులు అవుతారు. అప్పుడు వారంతా ఆయనను మనసులో నిలుపుకొని ధ్యానిస్తారు. వారికి మంచి సంతానము కలుగుతుంది.

పరమాత్మ దేవదత్తుడు అనే నామంతో జన్మించగానే, కలియుగం అంతమౌతుంది. కృతయుగం మొదలవుతుంది. ప్రజలు

సాత్వికులుగా ఉంటారు. చంద్రుడు, సూర్యుడు, పుష్కమీ నక్షత్రము, బృహస్పతి ఒకే రాశిలో ఉండగా కలియుగం అంతరించి పోతుంది. కృతయుగం మొదలవుతుంది.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఇప్పటి వరకు చంద్రవంశ రాజులు, సూర్యవంశ రాజులు, వారి గురించి, ఎవరెవరు ప్రస్తుతం ఉన్నారో, ఎవరెవరు గతించిపోయారో, భవిష్యత్తులో ఎవరెవరు ఈ భూమిని పాలిస్తారో వివరంగా చెప్పాను.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నీవు పుట్టినప్పటినుండి, నంద మహారాజు కాలం వరకు 1115 సంవత్సరములు కాలం పడుతుంది. ఆ సమయములో ఆకాశంలో ఉన్న సప్తర్షి మండలంలో పులహాడు క్రతువు అనే రెండు నక్షత్రములు సూర్యోదయ సమయంలో కనిపిస్తాయి. రాత్రి సమయంలో దక్షిణం నుండి ఉత్తరానికి సమంగా ఉన్న రేఖ మీద మధ్యలో ఏ నక్షత్రం ఉంటుందో ఆ నక్షత్రముతో కూడి సప్తర్షులు నూరు మానవ సంవత్సరములు ఉంటారు. (దేవతల కాలమానము వేరు. వాటిని దివ్య సంవత్సరములు అంటారు. మానవులకు 365 రోజులు ఒక మానవ సంవత్సరము. ఒక మానవ సంవత్సరము దేవతలకు ఒక రోజుతో సమానము.).

ఓ రాజా! ఈ సమయంలో సప్తర్షులు మఘ నక్షత్రంలో ఉన్నారు. శ్రీకృష్ణుడు భూలోకమును వదిలిపెట్టిన మరుక్షణమే కలియుగము ఆరంభమైంది. అప్పటికే మానవులు పాపము చేయడంలో అధికమైన ఆసక్తి చూపుతున్నారు. కాని శ్రీకృష్ణుడు

తనపాదములను భూమి మీద మోపి ఉన్నంత కాలము కలియుగము భూమి మీదకు ప్రవేశించలేకపోయింది.

ఓ రాజా! మఘ నక్షత్రములో సప్తర్షులు ఉన్నప్పుడు దేవతల కాలమానము అనుసరించి 1200 సంవత్సరములు అనగా మానవుల కాలమానము ప్రకారము 4,32,000 సంవత్సరములు పాటు ఉండే కలియుగము ప్రవేశించింది. ఆకాశంలో ఉన్న సప్తర్షి మండలము పూర్వాషాఢ నక్షత్రములో ప్రవేశించగానే ఈ భూమిని ప్రద్యోతనుడు అనే రాజు పరిపాలిస్తాడు. అప్పటి నుండి కలియుగము ప్రారంభం అయి నందరాజు పాలించు వరకు వృద్ధి చెందుతుంది.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు తన అవతారమును చాలించి వైకుంఠము చేరగానే భూలోకము మీద కలియుగము మొదలయింది. ఈ విషయం పురాతత్వశాస్త్ర వేత్తలు కూడా ధృవపరిచారు. కలియుగము వేయి దివ్య సంవత్సరముల పాటు నడుస్తుంది. తరువాత మరలా కృతయుగము మొదలవుతుంది. అప్పుడు మానవుల చిత్తములు ఆత్మను గురించి ఆలోచించడం మొదలెడతాయి. భూమిని పరిపాలించిన రాజులలో ఉన్న గొప్ప, బీద అనే తేడా బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్యులలో కూడా కనపడుతుంది.

ఇప్పటి దాకాక నేను చెప్పిన మహారాజుల పేర్లు, వారి కీర్తి మాత్రమే వినపడుతూ ఉంది. పౌరాణిక కథలలో మాత్రమే వారి గురించి చెప్పబడింది. వారి జీవితముల గురించి, వారి సంతానము గురించి, ఏ విధమైనవివరాలు ప్రస్తుతము ఎవరికీ తెలియడం లేదు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! చంద్రవంశపు రాజులు అయిన శంతన మహారాజు, అతని సోదరుడు దేవాపి ఇద్దరూ ప్రస్తుతము కలాప అనే గ్రామంలో ఉంటున్నారు. వీరు తమ యోగబలంతో ఎల్లకాలము ఉంటారు.(శంతనుడు భీష్ముని తండ్రి. వీరితోనే మహాభారత కథ మొదలయింది.) వీరు కలియుగము అంతము వరకు జీవించి ఉంటారు. కలియుగము అంతమై కృతయుగము మొదలు కాగానే, పరమాత్మఆదేశాను సారము వీరిరువురు భూలోకములో వర్ణాశ్రమ ధర్మములను ప్రచారం చేస్తారు. ఈ ప్రకారంగా కృత యుగము, త్రేతాయుగము, ద్వాపర యుగము, కలి యుగము అనే నాలుగు యుగములు వస్తూపోతూ ఉంటాయి.

ఓ రాజా! పూర్వపు రాజులు, బ్రాహ్మణ,క్షత్రియ,వైశ్య,శూద్రులు అందరూ ఒకరిమీద రాగద్వేషములతో జీవించి మరణించారు. వారు ఈ భూమి మీద కొద్దికాలము మాత్రమే ఉన్నారు. ఆ కొద్దికాలములో వారు ఎన్నో పాపాలు చేసారు. ఎందరినో హింసించారు. దాని ఫలితంగా వారు క్రిమి కీటకములుగా పుట్టి అనేక బాధలను అనుభవించారు. మానవులుగా ఉన్న కొద్ది కాలంలో, ఎవరైతే సాటి ప్రాణులను హింసిస్తారో, వారు ఏ విధమైన ప్రయోజనమును పొందడు. అలా హింస చేయడం వలన నరకం మాత్రం వస్తుంది. వారంతా అజ్ఞానంతో బాధపడుతుంటారు. ఈ దేహమే శాశ్వతమని నమ్ముతారు. ఈ భూమి మీద కనపడే వస్తువులు, ధనము, ఆస్తులు అన్నీ శాశ్వతము అనుకుంటారు. మరణించేటప్పుడు ఇవేవీ వారి వెంట రావు అని తెలుసుకోలేరు. అదే అజ్ఞానము.

ఓ మహారాజా! పూర్వకాలంలో ఒక వెలుగు వెలిగి, ఎన్నో యుద్ధములను చేసి, రాజ్యములను సంపాదించి, ధనమును సంపాదించి, రాజ్య భోగములను అనుభవించి, తాము శాశ్వతంగా ఈ భూమి మీద ఉంటాము అనే మదంతో, గర్వంతో విర్రవీగిన వారంతా కాల గర్భంలో కలిసిపోయారు. ఎవరూ ఈ భూమి మీద శాశ్వతంగా లేరు. చివరకు వారి పేర్లుకూడా చాలామందికి గుర్తులేవు. కేవలం పౌరాణిక కథలలో మాత్రం వారి గురించిన ప్రస్తావన ఉంది. ఇతర గుర్తులు ఏమీ లేవు.” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు కలియుగము గురించి వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము రెండవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము

మూడవ అధ్యాయము.

శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు కలియుగంలో కలిగే దోషములు, వాటికి నివారణోపాయముల గురించి చెబుతున్నాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఒక్కోసారి ఈ భూదేవి తనను పాలించే మహారాజులను, వారి గర్వమును, మదమును చూచి ఈ ప్రకారంగా పరిహాసంగా తనలో తాను ఇలా అనుకుంటూ ఉంటుంది.

“ఆహా! ఏమి విచిత్రము. ఈ రాజులందరూ మృత్యువు చేతిలో ఆటవస్తువులు అయి ఉండి కూడా, తామే అమితమైన పరాక్రమ వంతులమని విర్రవీగుతూ నన్ను జయించడానికి అనేకములైన యుద్ధములు చేస్తూ, ఒకరిని ఒకరు చంపుకుంటున్నారు.” అని అనుకుంటూ ఉంది.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ రాజులకు తమ జీవితములు నీటి బుడగలు అని తెలియదు. ఈ శరీరము శాశ్వతము, తాము పాలించే రాజ్యము శాశ్వతము అనే భ్రమలో ఉంటున్నారు. పోనీ వారేమన్నా చదువుకోని మూర్ఖులా అంటే అదీ కాదు. వారు అన్నిశాస్త్రములు చదివిన వారు. కాని ఈ శరీరము శాశ్వతము అనే భ్రమలో ఉంటారు. శాశ్వతంగా ఈ భూమిని పాలించాలి అనే కోరిక ఎన్నడూ తీరదుకదా! రాజ్యాలు జయించాలి, ఇతర రాజ్యాలను తమ రాజ్యంలో కలుపుకోవాలి, ఈ భూమినంతా తానొక్కడే ఏలాలి, ఎవరూ తనకు ఎదురు చెప్పకూడదు అనే ఆశావహ మైన చిత్తంతో రాజ్యపాలన చేస్తున్న రాజులు, చక్రవర్తులు, తాము కేవలం కాలమునకు పరిమితమైన వారనీ, ఏ క్షణంలో అయినా తమను మృత్యువు కబళిస్తుందని తెలుసుకోలేకపోతున్నారు. సముద్రం ఎంతవరకు ఉంటుందో అంతవరకు ఉన్న భూమిని జయిస్తున్నారు. పడవలమీద, ఓడలమీద సముద్రమును దాటి ఆవల ఉన్న భూమిని కూడా ఆక్రమిస్తున్నారు.

వీరంతా ఒక విధమైన మూర్ఖత్వంలో ఉన్నారు. ఎందుకంటే, యోగులు, మునులు తమ తమ ఇంద్రియములను, మనస్సును

జయించి ముక్తి మార్గంలో ప్రయాణిస్తుంటే, వీరు కేవలము కొద్దిపాటి భూమి కోసరం సముద్రాలు దాటుతున్నారు. అటువంటి వారు ఆత్మ నిగ్రహాన్ని పాటిస్తూ కూడా తుచ్ఛమైన రాజ్యాధి కారముల కోసం నానాశ్రమ పడుతున్నారు.

మనువు మొదలగు మహారాజులు ఈ రాజ్యభోగములు తుచ్ఛమని తలంచి యోగులై ముక్తిని పొందారు. కాని అజ్ఞానులైన రాజులు ఈ భూమి అంతా తమదే అని యుద్ధములు చేస్తూ రాజ్యములను ఆక్రమించుకుంటున్నారు. ఈభూమి మీద మమకారంతో తండ్రులను, అన్నదమ్ములతో వివాదములు పెంచుకుంటున్నారు. తుదకు వారిని కూడా చంపుతున్నారు. “ఈభూమి అంతా నాది, నీది కాదు” అంటూ గర్వంతో విర్రవీగుతున్న రాజులు, యుద్ధములు చేసి ఇతర రాజులను చంపి తుదకు వారూ చస్తున్నారు.

వృధువు, పురూరవుడు, గాధి, నహుషుడు, భరతుడు, కార్తవీర్యార్జునుడు, మాన్ధాత, సగరుడు, రాముడు, ఖటాంగుడు, దుంధుహుడు, రఘువు, తృణబిందువు, యయాతి, శర్యాతి, శంతనుడు, గయుడు, భగీరథుడు, కువలయాశ్వుడు, కకుత్స్థుడు, నలుడు, నృగుడు, హిరణ్యకశిపుడు, వృత్రుడు, రావణుడు, నముచి, శంబరుడు, నరకుడు, హిరణ్యాక్షుడు, తారకుడు మొదలగు రాక్షసులు, మహారాజులు, సర్వం తెలిసినవారు, శూరులు, వీరులు, సకలం జయించిన వారు, ప్రతిచోటా ఓడిన వారు, ఎవరైనా సరే వీరంతా ఈ భూమి మీద మమకారం కలిగిన వారే. కాని ఎవరూ ఈ భూమిని శాశ్వతంగా పొందలేదు. అందరూ తమ కాలం తీరగానే తమ కోరికలు తీరకుండానే మరణించారు. కేవలం పురాణాలలో, చరిత్రలో

మిగిలిపోయారు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నేను నీకు పూర్వము ఈ భూమిని పాలించిన మహారాజులు, చక్రవర్తుల గురించి చెప్పాను. ఇంకా ఏ విషయం తెలుసుకోదలిచావో అడుగు!” అన్నాడు శుకమహర్షి. అప్పుడు పరీక్షిత్ మహారాజు ఇలా అడిగాడు.

“ఓ మునీంద్రా! కలి ప్రభావం కలి యుగంలో ఎక్కువగా ఉంటుందని చెప్పారు కదా! మానవులు ఏయేమార్గములను అనుసరించి ఈ కలిప్రభావం నుండి తప్పించుకోగలరు నాకు తెలియచెయ్యండి. ఓ మహర్షీ! యుగాల పేర్లు, యుగముల ధర్మములు, ఈ యుగముల స్థితి, ప్రళయము, ఈ యుగముల యొక్క కాల పరిమాణము, కాలస్వరూపుడు అయిన భగవానుని స్వరూపము వీటి గురించి నాకు తెలియజేయవలసినది.” అని వినయంగా అడిగాడు. అప్పుడు శుక యోగీంద్రులు ఈవిధంగా చెప్పసాగాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! కృతయుగములో ఆ నాడు నివసిస్తున్న మానవులు అనుష్ఠించిన ధర్మము నాలుగు పాదములతో నడిచింది. ఆ నాలుగు పాదములు ఏవంటే....సత్యము (సత్య పదార్థము, అసత్య పదార్థము ఈ రెండింటికీ భేదము తెలుసుకున్న వాళ్లు), దయ (అన్ని జీవులలో పరమాత్ముడు ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడని నమ్మి, సాటి మనుషుల మీద, సాటి జంతువులు, పక్షుల మీద దయతో ఉండేవాళ్లు), తపస్సు (పరమాత్మ గురించి తపస్సు చేసే వాళ్లు, తాము చేసే ఏ ధర్మ కార్యమైనా ఒక తపస్సుమాదిరి చేసేవాళ్లు.)

దానము (తమకు ఉన్న సంపదను, వస్తువులను ఇతరులతో పంచుకొనేవాళ్లు. తమ శక్తి మేరకు దానములు చేసేవాళ్లు.) ఇవీ ధర్మము యొక్క నాలుగు పాదములు. అవి కృతయుగములో చక్కగా అనుష్ఠింపబడేవి.

కృతయుగములో మానవులు తృప్తిగా జీవించేవారు. ఉన్నదానితో సంతృప్తిగా ఉండేవాళ్లు. సాటి మానవుల మీద, ప్రాణుల మీద దయగలిగి ఉండేవాళ్లు. అందరితో మిత్రత్వము, ప్రేమ, సౌహార్దత్వము పంచుకొనేవాళ్లు. ఎల్లప్పుడూ మనస్సును ప్రశాంతంగా ఉంచుకొనే వాళ్లు. ఓర్పుకలిగి ఉండేవాళ్లు. ఉన్నదానితో తృప్తి పడేవాళ్లు. లేని దాని కోసం తాపత్రయపడేవాళ్లు కాదు. లోకంలో ఉన్న అందరినీ గొప్ప, బీద తేడా లేకుండా సమానంగా ఆదరించేవారు. ఎల్లప్పుడూ ప్రాపంచిక విషయములలో కాకుండా, ఆత్మను గురించి తెలుసుకోవడంలో ఎక్కువ సమయం గడిపేవారు.

తరువాత త్రేతాయుగము ప్రవేశించింది. త్రేతాయుగములో మానవులు అసతీపదార్థములను సతీ పదార్థములుగా నమ్మడం, అబద్ధాలు చెప్పడం మొదలు పెట్టారు. హింస చేయడం పరిపాటిగా మారింది. ఏదో ఒక దుఃఖంతో బాధపడేవారు. మనసుకు సంతోషం అనేది లేదు. ఒకరితో ఒకరు తగవులాడుకోవడం, కలహించుకోవడం యుద్ధాలు చేసుకోవడం మొదలయింది. ఈ అవలక్షణములతో కూడిన త్రేతాయుగములో ధర్మము యొక్క ఒక కాలు క్షీణించింది. త్రేతాయుగములో మానవుడు యజ్ఞములు యాగములు చేసేవారు. వాటిలో జంతువులను చంపేవారు. కాని సత్వగుణము ప్రధానంగా కల బ్రాహ్మణులు మాత్రం తపస్సు చేసుకొనే వారు. హింస చేసేవారు కాదు.

ప్రాపంచిక విషయములను పట్టించుకొనేవారు కాదు. వేదములను అధ్యయనం చేసేవారు. త్రేతాయుగంలో బ్రాహ్మణులు ప్రధాన పాత్ర వహించేవాళ్లు.

తరువాత ద్వాపర యుగము ప్రవేశించింది. ద్వాపర యుగములో హింస, దుఃఖము, మాయలు చేయడం, మోసగించడం, ఒకరి మీద ఒకరు ద్వేషభావంతో ఉండటం మొదలయింది. దానితో ద్వాపర యుగంలో మరొక పాదము క్షీణించింది. అంటే ధర్మంలో సగ భాగము తగ్గిపోయింది. ద్వాపరంలో బ్రాహ్మణులతో పాటు క్షత్రియులు కూడా ప్రధాన పాత్ర వహించారు. వర్ణాశ్రమ ధర్మములను ఆచరించే వారు. మానవులు ఎక్కువగా కీర్తి కొరకు పాకులాడేవాళ్లు. మంచి స్వభావంతో ఉండేవాళ్లు. వేదములను అధ్యయనం చేసేవాళ్లు. ధనం, బంగారము సమృద్ధిగా ఉండేది. ఉమ్మడి కుటుంబాలు ఉండేవి. అంతా కలిసి ఉండేవాళ్లు. వీరు ఎక్కువగా బ్రాహ్మణులు, క్షత్రియులు.

తరువాత కలియుగము ప్రవేశించింది. కలియుగంలో మూడవ పాదం కూడా క్షీణించి, ధర్మం ఒక పాదంతో నడుస్తుంది. ఆ ఒక్కపాదం కూడా కాలక్రమేణా క్షీణించిపోతుంది. కేవలం అధర్మమే రాజ్యమేలుతుంది. కలియుగంలో మానవులు లోభత్వము (అంతా నాకే కావాలనే కాంక్ష), దుర్మార్గము, దురాచారము ఎక్కువగా ఉంటుంది. అనవసరంగా ఒకరితో ఒకరు తగవులాడుకుంటారు. ఎన్ని సంపదలు ఉన్నా సంతోషం అనేది ఉండదు. ఇంకా ఏదో కావాలని ఏడుస్తుంటారు. కోరికలు ఎక్కువ. అవి తీరకపోతే కోపము. విషయ వాంఛలు, స్త్రీలోలత్వము ఎక్కువ.

కలియుగంలో బ్రాహ్మణ, క్షత్రియుల ప్రాబల్యముతగ్గి
శూద్రులు ప్రధానంగా గౌరవింపబడతారు. మానవులలో ఉన్న
సత్వ,రజస్తమోగుణముల ఎక్కువ తక్కువల వలన యుగధర్మములు
మారుతుంటాయి.

కాబట్టి ఏ రోజుల్లో అయితే మనస్సు బుద్ధి ఇంద్రియములు
సాత్విక గుణములను సంతరించుకుంటాయో, మానవులు సత్వగుణ
ప్రధానులుగా ఉంటారో, ఏ కాలంలో మానవులు జ్ఞానము
సంపాదించడానికి తపస్సు చేయడానికి ప్రాధాన్యత ఇస్తారో దానినే
సత్యయుగము అని అంటారు.

ఏ కాలంలో కోరికలతో కూడిన కర్మల యందు మానవులు
ఆసక్తి కలిగి ఉంటారో, కీర్తి కోసం పాకులాడుతుంటారో, ఎప్పుడైతే
మానవులు రజోగుణ ప్రధానులుగా ఉంటారో, ఆ కాలమును
త్రేతాయుగము అని అనవచ్చు.

ఏ కాలంలో లోభము, దుఃఖము, దాంభికము, మాత్సర్యము,
అధికమైన కోరికలు వీటిమీద మక్కువ పెరుగుతుందో, ఆ కాలమును
రజోగుణము తమోగుణము కలిసిన ద్వాపరయుగము అని
తెలుసుకోవచ్చు.

ఏ కాలంలో మోసము, ద్రోహము, అసత్యము,
సోమరితనము, నిద్ర, హింస, నిరంతర విషాదము, ఏడుపు, మోహము,
భయము, చీనత్వము, ఏర్పడతాయో అదే తమోగుణ ప్రధానమైన

కలియుగము అని తెలుసుకోవచ్చు.

కలియుగములో మానవులు బుద్ధి మందగిస్తుంది. వారు ఎప్పుడూ దేనికో ఒక దానికి ఏడుస్తుంటారు. సంతోషం అనేది ఉండదు. ఉన్నా ఎక్కువ కాలం ఉండదు. ఎక్కువగా ఆహారం వేళాపాళా లేకుండా తింటూనే ఉంటారు. సంపద కొంతమంది వద్దనే ఉంటుంది. అధికభాగం దరిద్రంతో బాధపడుతుంటారు. ఎక్కువగా స్త్రీ సుఖం కోసం ఆరాటపడుతుంటారు.

స్త్రీలు కూడా స్వేచ్ఛగా జీవించడానికి మొగ్గుచూపుతారు. శీలము గురించి ఆలోచించరు. దొంగతనాలు ఎక్కువగా ఉంటాయి. వేదములను శాస్త్రములను విమర్శించడం ఎక్కువగా చేస్తారు. వేదములను అధ్యయనం చేయడం మీద ఆసక్తి చూపరు. రాజులు, ప్రజాపాలకులు ప్రజలను దోచుకుంటారు. బ్రాహ్మణులు ఎక్కువగా తమ పాట్ల పోసుకోవడానికి స్త్రీసుఖములు అనుభవించడానికి ప్రాధాన్యం ఇస్తారు. పెళ్లి కాని యువకులు, యువతులు నీతి నియమాలు లేకుండా ప్రవర్తిస్తుంటారు.

గృహస్థులు అతిథులకు ఆతిథ్యం ఇవ్వడం మరిచిపోయి, వారే మరొకరి దగ్గర అడుక్కుంటారు. వానప్రస్థ ఆశ్రమం స్వీకరించినవారు, సన్యాసులు ఎక్కువగా పట్టణాలలో, నగరాలలో నివసిస్తూ, ధనం కోసం, ఆస్తులకోసం పాకులాడుతూ విలాసాలలో మునిగి తేలుతుంటారు. మానవులు పొట్టిగా ఉంటారు. ఎక్కువగా వేళాపాళా లేకుండా తింటుంటారు. స్త్రీలు ఎక్కువగా సంతానాన్ని

కంటారు. స్త్రీలలో సహజమైన సిగ్గు, బిడియం ఉండదు. మృదువుగా మాట్లాడవలసిన స్త్రీలు కటువుగా, అనరాని మాటలు మాట్లాడతారు. స్త్రీలు కూడా దొంగతనాలు, మోసాలు, సాహసం చేయడం ఇటువంటి వాటిల్లో ప్రావీణ్యం సంపాదిస్తారు.

వ్యాపారం చేసేవారు అధర్మానికి మోసానికి పాల్పడతారు. కొనుగోళ్లు అమ్మకాలు కపటం ప్రదర్శిస్తారు. మానవులు చేయకూడని పనుల మీద ఎక్కువ మక్కువ చూపుతారు. వాటినే ఉత్తమమైనవి అనుకుంటూ చేయకూడని పనులు చెడ్డ పనులు చేస్తుంటారు. పరిపాలకులు ధర్మంగా పరిపాలిస్తున్నా వారి వద్ద ధనం లేకపోతే, వారి వద్ద పనిచేసేవాళ్లు పాలకులను వదిలి వెళ్లిపోతారు.

ఉద్యోగులు తమ వృత్తుల మీద సామర్థ్యము చూపక పోతే, యజమానులు వారిని ఉద్యోగముల నుండి తీసివేస్తారు. కలియుగంలో ఆవులు పాలు ఇచ్చినన్నాళ్లు తాగి, పాలు వట్టిపోగానే, ఆవులను వధశాలకు అమ్మేస్తారు. కలియుగంలో మానవులు కన్న తల్లి తండ్రులను, తోడబుట్టిన వారిని వదిలిపెట్టి, భార్య వైపు బంధువులైన బావమరుదులు, మరదళ్ల మీద ఎక్కువ మక్కువ చూపుతారు. మరదళ్లతో కామసంబంధములు కలిగి ఉంటారు. శూద్రులు తపస్సు చేస్తారు. సన్యాసం స్వీకరిస్తారు. కాని ఇతరుల వద్ద నుండి ధనం తీసుకుంటూ ఉంటారు. ధర్మము అంటే ఏమీ తెలియని వారు కూడా ఉన్నత ఆసనములు ఎక్కి ధర్మము గురించి ఉపన్యాసములు, ఉపదేశములు ఇస్తుంటారు.

ఓ రాజా! కలియుగంలో అన్నానికి (ధాన్యానికి) కరువు ఏర్పడుతుంది. ప్రజలు అనావృష్టి (కరువు)తో బాధపడతారు. మానవులు ఎల్లప్పుడూ ఏదో ఒక విధంగా మానసిక ఒత్తిడికి గురి అవుతుంటారు. కరవు కాటకములలో కూడా రాజులు, పాలకులు అధికమైన పన్నులు వసూలు చేస్తుంటారు. ఆ పన్నులు కట్టలేక ప్రజలు నానాబాధలు పడుతుంటారు. తినడానికి తిండి, కట్టడానికి గుడ్డ లేకుండా బాధలు పడతారు. ఆభరణములు సామాన్యులకు అందుబాటులో ఉండవు. ఎక్కువగా మానవులు ఆహార, శయ్యా, మైథునాలు అంటే తినడం, పడుకోవడం, స్త్రీసుఖం అనుభవించడం వీటి మీదనే మక్కువ చూపుతారు. స్నానం కూడా చెయ్యరు. పిశాచాల మాదిరి అర్ధరాత్రి వరకు వీధుల్లో తిరుగుతుంటారు.

ఓ రాజా! కలికాలంలో కొద్ది పాటి ధనం కోసరం బంధుత్వాలు కూడా మరిచిపోయి ఒకరితో ఒకరు తగవులాడుకొని, ఒకరికి ఒకరు చంపుకుంటారు. (ఈ విషయాలు మనం ప్రతిరోజూ వార్తలలో చదువుతుంటాము. నేను మేజిస్ట్రేటుగా చేస్తున్న రోజుల్లో ఒకడు తండ్రిని బీడి ఇవ్వని అడిగాడు. తండ్రి ఇవ్వలేదు. కొడుక్కు కోపం వచ్చింది. తండ్రి అని కూడా చూడకుండా పక్కనే ఉన్న రోకలి తీసుకొని తండ్రి తలమీద మోదాడు. తండ్రి కుప్పకూలి మరణించాడు. డబ్బు కోసం కన్నబిడ్డలను అమ్ముకోవడం, చంపుకోవడం గురించి మనం వింటున్నాము. అంతా కలి ప్రభావము.)

ఎంత సేపూ తను, తన భార్య, బిడ్డలు వీరు తప్ప మరో ప్రపంచం ఎరుగని మానవులు, కేవలం ధన సంపాదన కోసరం,

శారీరక సుఖముల కోసరం, స్త్రీసుఖముల కోసం జీవిస్తారు. వృద్ధులైన కన్న తల్లి తండ్రులను పట్టించుకోరు. మరి కొంతమంది భార్యా సంతానమును వదిలివేసి, మరొక స్త్రీతో సంబంధం పెట్టుకుంటారు. కేవలం వారి సుఖము తప్ప ఎదుటి వారి కష్టసుఖములు పట్టించుకోరు.

ఓ రాజా! కలియుగములో చాలా మంది నాస్తిక మతమును అవలంబిస్తారు. దేవుడు లేడంటారు. భగవంతుని ఆరాధించరు. కనీసం మరణ సమయంలో, మాట కూడా సరిగా రాని సమయంలో, గొంతుకు కఫం అడ్డుపడి శ్వాస ఆడని సమయంలో కూడా కేవలం ధనము, ఆస్తులు, భార్యసంతానము, బంధువులు, వీరి గురించి ఆరాటపడతాడే కానీ పరమాత్మను గురించి తలచుకోడు.

రాజా! అందరూ అలా ఉండరు. బహు కొద్దిమంది భగవంతుని గురించి చింతిస్తారు. అటువంటి వారిని భగవంతుడు రక్షిస్తాడు. కలియుగంలో సకల జీవులలో అంతర్యామిగా ఉండే పరమాత్మను గురించి వినడం, కీర్తించడం, ధ్యానించడం, పూజించడం, మొదలగు విషయములలో నిమగ్నమై ఉంటేచాలు, మానవుల పాపములన్నీ నశించిపోతాయి.

రాజా! బంగారములో రాగి కలుపుతారు. ఆ రాగిని బంగారము నుండి వేరు చెయ్యాలంటే నీటితో కడిగితే పోదు. అగ్నిలో కాల్చి రాగిని వేరు చేయాలి. అలాగే మానవులు భగవంతుని ధ్యానించడం, కీర్తించడం, స్మరించడం ద్వారానే తమలోని పాపములను పోగొట్టుకోగలరు కానీ ఇతరముల వలన కాదు. కాని

శ్రీమద్భాగవతము

మానవులు చిత్త శుద్ధి లేకుండా, నిర్మలమైన మనస్సు లేకుండా, దేవతారాధన, తపస్సు, ప్రాణాయామము, తీర్థస్నానములు, వ్రతములు, జపము మొదలగునవి ఎన్ని చేసినా ఎటువంటి ఫలితము ఉండదు. (చిత్తశుద్ధిలేని శివపూజలేలరా విశ్వదాభిరామ వినురవేమా అని వేమనగారు చెప్పారు.)

కాబట్టి ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నీవు కూడా ఆ పరమాత్మను హృదయం నిండా నిలుపుకో. మరణ కాలములో కూడా పరమాత్మను ధ్యానిస్తే, ఉత్తమ గతులు పొందుతావు. ప్రతి మానవుడు కూడా మరణ కాలములో శ్రీహరిని ధ్యానించాలి. శ్రీహరి మీదనే మనసు నిలపాలి. మరణించిన తరువాత ఆ మానవుడు శ్రీహరిలో ఐక్యం అయ్యే అవకాశం ఉంది. ఈ కలియుగములో ముక్తి పొందడానికి శ్రీహరి నామ స్మరణ ఒక్కటే ఏకైక మార్గము. మరొకటి లేదు. ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! మరలా చెబుతున్నాను విను. కృతయుగంలో పరమాత్మను ధ్యానించడం, త్రేతాయుగంలో యజ్ఞయాగముల ద్వారా ఆయనకు ఆహుతులు అర్పించడం, ద్వాపరంలో పరమాత్మను అర్పించడం, ద్వారా ఏయే ఫలములు కలిగాయో, ఆ ఫలములు అన్నీ కలియుగంలో కేవలం శ్రీహరి నామ సంకీర్తనం ద్వారా కలుగుతాయి.” అని శుక మహర్షి మహారాజుకు కలియుగమును గురించి వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము మూడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

ద్వాదశ స్కంధము.

శ్రీమద్భాగవతము
ద్వాదశ స్కంధము
నాలుగవ అధ్యాయము.

శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు నాలుగు
విధములైన ప్రళయముల గురించి వివరించాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఇప్పటి వరకు నీకు పరమాణువు
నుండి బ్రహ్మాండము వరకు వివరించాను. ఇప్పుడు నీకు కల్పములు,
వాటి లయము గురించి వివరిస్తాను. ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా!
మానవులకు 365 రోజులు ఒక సంవత్సర కాలము. ఈ ప్రకారంగా
1200 దివ్య సంవత్సరములు ఒక యుగము. అటువంటి యుగములు
నాలుగు కలిపి ఒక మహాయుగము అంటారు. అటువంటి 1000
మహాయుగములు అంటే 4000 యుగములు బ్రహ్మాకు ఒక పగలు.
దానినే కల్పము అంటారు.

ఈ కల్పము 14 మన్వంతరములుగా విభజించబడింది.
ఒక్కొక్క మన్వంతరమును ఒక్కొక్క మనువు పరిపాలిస్తాడు. కల్పము
ఆఖరున అంటే 14 మనువుల కాలము పూర్తి అయిన తరువాత అంటే
బ్రహ్మాకు పగలు అయిపోయి రాత్రి కాగానే ప్రళయం వస్తుంది. ఈ
సృష్టిని అంతా బ్రహ్మ తనలోకి లాక్కుంటాడు. మూడులోకములు అంటే
మానవ లోకము, భువర్లోకము, సువర్లోకము అన్నీ బ్రహ్మలో లయం
అయి పోతాయి. అప్పుడు నారాయణ మూర్తి ఒక్కడే మిగులుతాడు.
బ్రహ్మకూడా నారాయణునిలో కలిసిపోయి నిద్రపోతాడు. దీనినే

నైమిత్తిక ప్రళయము అని అంటారు.

ఈ ప్రకారంగా బ్రహ్మకు నూరేళ్లు నిండగానే ఈ అనంత విశ్వం అంతా లయం అయిపోతుంది. దానినే ప్రాకృతిక ప్రళయం అంటారు. అంతా శూన్యం అవుతుంది. ఈ అనంత విశ్వం అంతా పరమాణువులోకి లయం అవుతుంది. (అదే బిగ్ బాంగ్ కు ముందు ఉన్న దశ.) అప్పుడు భూమి పరిస్థితి ఎలా ఉంటుంది అంటే నూరు సంవత్సరముల పాటు వర్షములు కురవవు. అన్నం, నీరు లేక జనం ఒకరిని ఒకరు తింటూ, నశించిపోతారు.

ఆ కాలంలో ఉన్న సూర్యుని పేరు సంవర్తకుడు. మహాసముద్రములలోని నీరు ఆవిరి అయిపోతాయి గానీ, వర్షాలు మాత్రం కురవవు. సంకర్షణుని ముఖం నుండి అగ్నిజ్వాలలు లేస్తాయి. అది భూమండలమును నాశనం చేస్తాయి. భూమి పైన సూర్యుని ప్రచండ కిరణములు, భూమి లోపల నుండి అగ్ని భూమిని తపింప చేస్తాయి. భూమి ఒక అగ్నిగోళంగా మారుతుంది. అప్పుడు వేడి గాలులు ప్రచండంగా వీస్తాయి. ఆ విధంగా నూరు సంవత్సరములు గడుస్తాయి. ఆకాశం అంతా ఎర్రగా అవుతుంది.

ఆ తరువాత మొదలవుతుంది అతివృష్టి. అప్పటికే ఆకాశములో చేరిన మేఘములు పేరుకొని ఉండటం వలన ఆ మేఘాలు వర్షించడం మొదలు పెడతాయి. ఆ విధంగా ఎడతెరిపి లేకుండా నూరు సంవత్సరముల పాటు వర్షం కురుస్తుంది. ఈ భూమి మొత్తం జలమయం అవుతుంది. ఎక్కడ చూచినా నీరు. భూమి అనేది

కనపడదు. అదే భూమికి వచ్చే మహా ప్రళయము. భూమికి ఉన్న వాసన అనే గుణమును అప్పటి దాకా భగభగమండించిన అగ్ని హరిస్తుంది. అప్పుడు వాయువు అగ్నిని తనలో కలుపుకుంటుంది. వాయువు అనంత విశ్వంలో కలిసిపోతుంది. అప్పుడు ఆకాశం అహంకారంలో కలిసిపోతుంది. (అంటే ఆకాశంలో వస్తువు అనే పదార్థం అనేది ఏదీ ఉండదు. అంతా శూన్యం అయిపోతుంది.) అహంకారము అంటే సాత్విక, రాజసిక, తామసిక అనే మూడు గుణములతో కూడిన అహంకారములు మహా తత్వములో కలిసిపోతాయి. మహాతత్వము ప్రకృతిలోనూ, ప్రకృతి పురుషునిలోనూ కలిసిపోతుంది. (ఇక్కడ ఒక విషయం గమనించాలి. ఈ అనంత విశ్వం ఎలా ఆవిర్భవించిందో అదే క్రమంలో ఒక దానిలో ఒకటి లయం అయిపోతూ ఉంది.) దీనినే ప్రాకృతిక ప్రళయము అని అంటారు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ సృష్టికి మూలము బ్రహ్మము. ఈయన నుండి బుద్ధి, మనస్సు, ఇంద్రియములు, విషయములు గా ఆవిర్భవిస్తాయి. దీనినే ప్రపంచము అంటారు. ఈ ప్రపంచములోనే ఉత్పత్తి, స్థితి, లయములు జరుగుతుంటాయి. బయట ఉన్న దృశ్యములకు అనుగుణంగా శరీరం ప్రవర్తిస్తుంది. కాని బయట కనపడే ఈ ప్రపంచమునకు అస్థితత్వము లేదు. నిరంతరము మారుతూ ఉంటుంది. కాబట్టి ఈ బాహ్య ప్రపంచము అసత్యము. అశాశ్వతము.

మనస్సు బుద్ధి కలిసి బాహ్య ప్రపంచములో ఉన్న విషయములను గ్రహిస్తుంటాయి. ఈ బుద్ధికి మనస్సుకు మూడు అవస్థలు ఉన్నాయి. జాగ్రదావస్థ అంటే మేలుకొని ఉండటం. స్వప్నావస్థ అంటే నిద్రపోతూ కలలు కనడం. సుషుప్తావస్థ అంటే కలలు కూడా

లేకుండా గాఢంగా నిద్రపోవడం. మరలా మేల్కొనడం. ఈ మూడు అవస్థలలో మనోబుద్ధులు సంచరిస్తుంటాయి. ఆకాశంలో మేఘాలు పుట్టి, నశించునట్టు ఈ ప్రపంచం అంతా పరబ్రహ్మ తత్వము నుండి పుట్టి, పెరిగి, నశించిపోతుంది. కాబట్టి ఈ బాహ్య ప్రపంచము సత్ పదార్థము కాదు. పుట్టి, నశించి పోయేవి ఏవీ సత్ పదార్థములు కావు. (సత్ పదార్థము అంటే మార్పులేకుండా ఉండేది.) మరి సత్ పదార్థము ఏమిటంటే, మార్పులేకుండా ఉండేది. అదే ఈ అనంత విశ్వ సృష్టికి మూలమైన పరబ్రహ్మ తత్వము. కాబట్టి ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ అనంత విశ్వములో కనపడే ప్రతిపదార్థము మార్పు చెందేదే, నశించి పోయేదే. దేనికీ శాశ్వతత్వము లేదు.

ఓ రాజా! మరొక విషయం. ఈ ప్రపంచం అంతా మనకు కనపడుతూ ఉంది అంటే ఏదో ప్రకాశము మన కళ్లకు ఈ ప్రపంచాన్ని చూపిస్తూ ఉంది. ఆ నిత్యమైన ప్రకాశమే పరబ్రహ్మము. ఆ ప్రకాశము లేకుండా మనము ఒక అణువును కూడా చూడలేము.

ప్రపంచంలో ఉన్న వస్తువులను చూడటానికి ప్రే ప్రకాశము అవసరం లేదు. ప్రతి వస్తువుకు దానికి స్వయం ప్రకాశం ఉంటుంది. దాని వలన చూడగలము అని చాలా మంది వితండ వాదం చేస్తుంటారు. అది తప్పు. ఈ ప్రపంచమే జడము. దీనికి స్వయం ప్రకాశము లేదు. ఏదో ఒక ప్రకాశము దాని మీదపడి ఆ వస్తువును మన కంటికి చూపిస్తూ ఉంది. దానినే బ్రహ్మవస్తుప్రకాశము అని అంటాము.

ఆత్మ నిత్యము, సత్యము. దానికి నాశము లేదు అని అందరికీ తెలుసు. కాని ఆత్మ ఒక్కటే. దానికి నానాత్వము లేదు అనేవాడు అవివేకి. ఆత్మ ఒక్కటైనా అందరిలోనూ వెలుగుతూ ఉంటుంది. సూర్యుడు ఒక్కడే అయినా భూమి మీద ఉన్న అన్నిజలాశయములలోనూ అంటే సముద్రములోనూ, నదిలోనూ సరస్సులోనూ, చిన్న కుంట లోనూ, పాత్రలోనూ ప్రతిఫలిస్తుంటాడు. అనంతమైన వాయువు బయట ఉన్నా ప్రతి శరీరంలోనూ ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాస రూపంలో తిరుగుతూ ఉంటుంది. ఇవన్నీ కేవలము ఆశ్రయాలు. అలాగే ఆత్మ ఒకటే అయినా అన్ని శరీరములను ఉపాధిగా చేసుకొని వెలుగుతూ ఉంటుంది.

బంగారము ముద్ద ఒకటే. కాని ఆ బంగారముతో వివిధ రకములైన ఆభరణములను చేసుకొని ధరిస్తుంటాము. అలాగే అహంకార పూరితులైన మానవులు తమ తమ కోరికలకు, తమతమ భావాలకు అనుసరించి పరమాత్మకు అనేక రూపములను నామములను కల్పించి పూజిస్తూ ఉంటారు.

సూర్యుని కిరణముల వేడి చేత భూమి మీద ఉన్న నీరు ఆవిరి అయి మేఘములుగా మారుతుంది. అవే మేఘములు సూర్యునికి అడ్డుగా వచ్చి భూమి మీద సూర్యరశ్మి పడకుండా చేస్తాయి. మనకు సూర్యుడికి అడ్డుగా నిలుస్తాయి. అలాగే పరమాత్మ నుండి ప్రకృతి, మహత్తత్వము, అహంకారము పుట్టాయి. అదే అహంకారము మానవునిలో ప్రవేశించి, పరమాత్మను చూడకుండా చేస్తాయి. మానవునికి పరమాత్మకు మధ్య అడ్డుగా నిలుస్తాయి.

ఎప్పుడైతే గాలి బలంగా వీచి మేఘాలు చెల్లాచెదరు అయినప్పుడు మనకు సూర్యుని వెలుగు కనపడుతుందో, అలాగే జ్ఞానము, పరమాత్మను తెలుసుకోవాలనే జిజ్ఞాస మానవునిలో కలిగినప్పుడు, అహంకారము అనే మేఘములు చెల్లాచెదరు అయి పోయి మనకు పరమాత్మ సాక్షాత్కారం లభిస్తుంది. ఎప్పుడైతే జీవాత్మ తాను సంపాదించిన జ్ఞానము అనే కత్తితో మాయను, అహంకారమును, సంసారబంధనములను ఛేదిస్తాడో అప్పుడు జీవాత్మ పరిపూర్ణమైన ఆత్మస్వరూపుడుగా మారుతాడు. దానినే ఆత్మంతిక ప్రళయము అని అంటారు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! కొందరుజ్ఞానులు ఈ సృష్టిలో అనుక్షణం ఈ భూతకోటికి ప్రళయం సంభవిస్తూ ఉంటుంది అని అంటుంటారు. (ప్రతీక్షణం మన శరీరంలో కూడా కొన్ని జీవకణాలు చనిపోయి కొత్త కణాలు పుడుతుంటాయని మన శాస్త్రవేత్తలు నిరూపించారు.) నదులలో నీరు ఒక చోట ఉండదు. అనుక్షణం ప్రవహిస్తూనే ఉంటుంది. అలాగే మండుతున్న అగ్ని కీలలు అలా అలా పైపైకి ఎగిసిపడుతుంటాయి. అలాగే జీవులు కూడా అనుక్షణం పెరుగుతుంటారు. తగ్గుతుంటారు. పుడుతుంటారు. మరణిస్తుంటారు. ఇది నిరంతరంగా జరిగే పరిణామము. ఆకాశంలో నక్షత్రాలు, పాలపుంతలు ఉన్నాయి. మన కంటికి అవి స్థిరంగా ఉన్నట్టు కనపడతాయి. కాని అవి అనుక్షణం చలిస్తూనే ఉంటాయి. (భూమి కూడా స్థిరంగా ఉన్నట్టు మనకు కనపడినా అది తన చుట్టు తాను తిరుగుతూ ఉందని మనకు తెలుసు.) అలాగే కాల ప్రభావము చేత జీవులలో కూడా ప్రతి క్షణం కంటికి కనపడని మార్పులు చోటు

చేసుకుంటూ ఉంటాయి.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నీకు నేను నిత్య నైమిత్తిక, ప్రాకృతిక, ఆత్మంతిక ప్రళయముల గురించి వివరించాను. ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! పరమాత్మయొక్క అవతార లీలా విశేషములను సంపూర్ణంగా వర్ణించడానికి బ్రహ్మకు కూడా సాధ్యము కాదు. నాకు తెలిసినంతవరకు నీకు చెప్పాను. ఈ ప్రపంచములో ఉన్న మానవులు తమ తమ దుఃఖములను పోగొట్టుకోడానికి, సంసారము అనే సాగరమును దాటడానికి, ఒకే ఒక మార్గము ఉంది. అదే శ్రీహరి లీలలను వినడం, మననం చేసుకోవడం, కీర్తించడం. ఇది తప్ప మరొక మార్గము లేదు.

ఈ భాగవత పురాణమును పూర్వము నారాయణుడు అనే ఋషి నారదునికి ఉపదేశించాడు. నారదుడు ఈ భాగవత పురాణమును వ్యాసునికి ఉపదేశించాడు. నా తండ్రి అయిన వ్యాసుడు ఈ భాగవత పురాణమును నాకు ఉపదేశించాడు. రాబోవు కాలములో నైమిశారణ్యములో శౌనకుడు మొదలగు మహామనులు గొప్ప సత్రయాగం చేస్తారు. ఆ యాగ సందర్భంలో సూతి అనే పౌరాణికుడు ఈ భాగవత పురాణమును అక్కడ ఉన్న మహామునులకు వివరిస్తాడు. ఆ ప్రకారంగా ఈ భాగవత పురాణము లోకంలో వ్యాప్తిచెందుతుంది.” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు భాగవతపురాణమును గురించి వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము నాలుగవ అధ్యాయము సంపూర్ణం.

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

శ్రీమద్భాగవతము
ద్వాదశ స్కంధము
ఐదవ అధ్యాయము.

(పాఠకులకు ఒక మనవి. ఈ భాగవతపురాణమును నైమిశారణ్యంలో, సత్రయాగ సందర్భంలో, సూతి అనే పౌరాణికుడు శౌనకుడు మొదలగు మహామునులకు ఈ విధంగా వినిపిస్తున్నాడు అని మనం మొదట్లో చదువుకున్నాము. ఇంతకు ముందు అధ్యాయంతో శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు భాగవత పురాణం చెప్పడం పూర్తి చేసాడు. ఈ అధ్యాయంలో తన యొక్క ఆఖరి సందేశమును శుకుడు పరీక్షిత్తుకు వినిపిస్తున్నాడు. ఇక్కడ నుండి సూతి శౌనకాది మహామునులకు భాగవత పురాణముచెబుతున్నట్లు నడుస్తుంది. గమనించండి.)

నైమిశారణ్యంలో, సత్రయాగ సందర్భంలో, సూతి అనే పౌరాణికుడు శౌనకుడు మొదలగు మహామునులకు భాగవత పురాణమును ఈ విధంగా వినిపిస్తున్నాడు.

“ఓ శౌనకాది మహామునులారా! శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు తన అంతిమ ఉపదేశము ఈ విధంగా చేసాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ భాగవత పురాణములో శ్రీహరి నిరంతరము కీర్తించబడ్డాడు. అందువలన ఈ భాగవత పురాణమును చదివిన వాడికి భయము, ఆందోళన అనేవి ఉండవు. నీవు కూడా

“నేను మరణిస్తాను” అనే భయాన్ని విడిచిపెట్టు. “నేను ఆత్మ స్వరూపుడను. ఈ దేహము నశిస్తుంది కాని ఆత్మ నశించదు. నేను వేరు ఈ దేహము వేరు.” అని తెలుసుకో. ఒక విత్తనము నుండి మరొక విత్తనము పుట్టినట్టు, నీవు, నీ కుమారుల రూపంలో జన్మించావు అనడం పొరపాటు. నీ శరీరం నుండి నీ కుమారుని శరీరం వచ్చి ఉండవచ్చు కాని నీలో ఉన్న ఆత్మవేరు. నీ శరీరం వేరు.

నీకు స్వప్నము వచ్చినపుడు ఆ స్వప్నములో ఎవరో నీ తలను నరికినట్టు కనపడుతుంది. నిద్రలేవగానే నీ తల మామూలుగానే ఉంటుంది. అలాగే ఈ దేహములు వస్తుంటాయి పోతుంటాయి. ఆత్మ నిత్యము. జనన మరణములు ఏది జరిగినా ఈ దేహమునకే కానీ ఆత్మకు కాదు. ఒక కుండ ఉంది. అందులో ఆకాశము (స్టేస్) పరిమితంగా ఉంటుంది. ఆ కుండ పగిలిపోయినపుడు పరిమితంగా ఉన్న కుండ ఆకాశం అనంతాకాశంలో కలిసిపోతుంది. అలాగే ఈ దేహములో పరిమితంగా ఉన్న జీవాత్మ, దేహము పోగానే మరొక దేహములో ప్రవేశిస్తాడు. ఈ వాసనల నుండి శాశ్వతంగా ముక్తి పొందితే పరమాత్మలో లీనం అవుతాడు. నశించేది దేహమే కాని ఆత్మ కాదు.

అన్నిటికీ మూలం మనస్సు. ఈ మనస్సు దేహమును, సత్త్వ, రజస్తమోగుణములను, కర్మలను సృష్టిస్తుంది. ఆ మనస్సును మాయ సృష్టిస్తుంది. ఈ మాయవలననే జీవునికి సంసార బంధనములు కలుగుతుంటాయి. నీవు ఒక దీపం పెట్టావు. అంటే ప్రమిదలో నూనె పోసి వత్తి వేసి దీపం వెలిగించావు. ప్రమిదలో నూనె ఉన్నంత వరకు దీపం జ్వాజ్వల్యమానంగా వెలుగుతుంది. నూనె

అయిపోగానే కొడి గట్టి ఆరి పోతుంది. అదే ప్రకారము రజోగుణము, తమోగుణముల వలన జీవుడు ప్రాపంచిక విషయములలో సంచరిస్తుంటాడు. కర్మలు చేస్తుంటాడు. బంధనములు అతనిని చుట్టుముడతాయి. ఆ జీవుడే ఆత్మజ్ఞానము సంపాదించుకుంటే అతని కర్మబంధనములు నూనె లేకపోతే దీపం కొడిగట్టి ఆరిపోయినట్టు, అతని సంసార బంధనములు నాశనం అయిపోతాయి. కాబట్టి ఆత్మజ్ఞానము ముఖ్యము.

ఈ దేహమునకంటే భిన్నమైన ఆత్మ కు నాశనము లేదు. కేవలం దేహం మాత్రమే నాశనం అవుతుంది. ఆత్మకు చావు లేదు పుట్టుక లేదు. అది నిర్వికారము. అనంతము. నిరుపమానము. కేవలము దేహములో ఉండటం చేత దేహముగా ప్రకటితమౌతూ ఉంది.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! తక్షకుని కాటు చేత నీ శరీరం మాత్రమే పోతుంది. నీవు ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉంటావు. కాబట్టి ఆ ఆత్మ స్వరూపమును గురించి ఆలోచించు. ఈ అశాశ్వతమైన దేహమును గురించి మరిచిపో. నీవు ఎప్పుడైతే నేను ఆత్మస్వరూపుడను అని అనుకున్నావో ఆ తక్షకుడు కాదు ఎవరైనా నిన్ను ఏమీ చేయలేరు. ఆ మృత్యువు నీ దగ్గరకు కూడా రాదు. ఎందుకంటే ఆత్మకు చావులేదు. “నేను బ్రహ్మ, ఆ బ్రహ్మయే నేను” ఈ భావనను అలవరచుకో. నీ చిత్తమును ఆ పరమాత్మయందు లగ్నం చెయ్యి. అప్పుడు నీకు తక్షకునిలో కూడా పరమాత్మ కనిపిస్తాడు. నీవు, ఆ తక్షకుడు ఇద్దరూ ఆత్మస్వరూపులు అయినప్పుడు ఒకరిని ఒకరు చంపుకోవడం అంటూ ఏమీ ఉండదు. ఇదే ఆత్మజ్ఞానము.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నీవు నన్ను ఆ పరమాత్మయొక్క
వీలావిశేషములను గురించి అడిగావు. నేను భాగవత పురాణమును
నీకు వివరంగా చెప్పాను. నీకు ఇంకా ఏమి కావాలో అడుగు.” అని
అన్నాడు శుకమహర్షి.

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము ఐదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము

ఆరవ అధ్యాయము.

నైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంలో సూత
పౌరాణికుడు శౌనకుడు మొదలగు మహాబుద్ధులకు ఇలా
వివరిస్తున్నాడు.

“ఓ బ్రాహ్మణోత్తములారా! వ్యాస మహర్షి కుమారుడైన శుక
మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజును ఈ విధంగా అడిగిన తరువాత, పరీక్షిత్
మహారాజు శుకునితో ఇలా అన్నాడు.

“మునిపుంగవా! నీవు నాకు శ్రీహరి చరిత్రను సాకల్యంగా
వివరించావు. నన్ను అనుగ్రహించావు. మీ వంటి మహాబుద్ధుల
బోధనలతో సాంసారిక తాపత్రయములలో, కేవలము శరీర

పోషణమునందే నిమగ్నము అయి ఉన్న మా వంటి అవివేకులకు, జ్ఞానోదయం కలుగుతుంది అనడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. ఏ పురాణములో శ్రీహరిని గురించి వివరంగా చెప్పారో ఆ భాగవత పురాణమును తమరి ముఖతా నేను పూర్తిగా విన్నాను. నా జన్మ ధన్యం అయింది. ఇప్పుడు నేను మృత్యువుకు భయపడటం లేదు. భయం అంటూ లేని ఆ బ్రహ్మ పదం నాకు దొరికింది. నేను నా మనసును బుద్ధిని పరమాత్మయందు లగ్నం చేశాను. విషయ వాసనలను, ప్రాపంచిక విషయములను, శరీరం మీద ఉన్న మమత మమకారాలను విడిచిపెట్టాను. ఈ శరీరములో నుండి నా ప్రాణములను సునాయాసంగా విడిచిపెడతాను. దానికి నాకు తమరు అనుమతి ప్రసాదించండి. తమరు ఉపదేశములతో కలిగిన జ్ఞానము చేత నాలో ఉన్న అవిద్య తొలగిపోయింది. నా కళ్లకు ఇప్పుడు కల్యాణ స్వరూపుడు అయిన పరమాత్మ ఒక్కడే కనపడుతున్నాడు.” అని అన్నాడు పరీక్షిత్ మహారాజు.

పరీక్షిత్ మహారాజుకోరిక మేరకు శుక మహర్షి ఆయనకు తన ప్రాణములను విడిచిపెట్టడానికి అనుమతి ఇచ్చాడు. తరువాత పరీక్షిత్ మహారాజు శుక మహర్షిని యథోచితంగా పూజించాడు అర్చించాడు. మహారాజు పూజలందుకున్న శుకుడు తన శిష్యులతో అక్కడినుండి వెళ్లి పోయాడు.

తరువాత పరీక్షిత్ మహారాజు దర్బాసనం మీద ఉత్తర దిక్కుగా ముఖం పెట్టి కూర్చున్నాడు. బుద్ధిని మనస్సును ఆత్మలో లగ్నం చేశాడు. నిశ్చలంగా కూర్చుని పరమాత్మను ధ్యానం చేస్తున్నాడు.

ఓ శౌనకాది మహా మునులారా! ఇక్కడ పరిస్థితి ఇలా ఉండగా, బ్రాహ్మణ శాపముచేత ప్రేరితుడైన తక్షకుడు పరీక్షిత్ మహారాజును కాటు వేసి చంపడానికి వస్తున్నాడు. దారిలో కశ్యపుడు అనే బ్రాహ్మణుడు కనిపించాడు. కశ్యపుడు పాము విషమును విరుగుడు చేయడంలో అపారమైన పరిజ్ఞానము కలవాడు. తక్షకుడు ఆ బ్రాహ్మణునకు అపారమైన ధనమును ఇచ్చి వెనక్కు పంపాడు. తాను బ్రాహ్మణ వేషంలో పరీక్షిత్ మహారాజు వద్దకు వెళ్లాడు. పరీక్షిత్తును కాటు వేసాడు. తక్షకుని విషాగ్నికి పరీక్షిత్ మహారాజు శరీరం భస్మం అయింది.

పరీక్షిత్ మహారాజు కాలధర్మం చెందడంతో ఆయన కుమారుడు జనమేజయుడు రాజయ్యాడు. తన తండ్రిని తక్షకుడు అనే సర్పము కాటువేసి చంపింది అన్న విషయం తన మంత్రుల ద్వారా తెలుసుకున్నాడు. జనమేజయుని కోపం తారస్థాయికి చేరింది. లోకంలో ఉన్న పాములను అన్నింటినీ నాశనం చేయడానికి సంకల్పించాడు. సర్పయాగము అనే అభిచార హోమమును చేయమని ఋత్విక్కులను ఆదేశించాడు.

ఆ హోమములో లోకంలో ఉన్న పాములు అన్నీ వచ్చి ఆహుతి అవుతున్నాయి. అన్ని రకాల పాములు వస్తున్నాయి కానీ తక్షకుడు రావడం లేదు. తక్షకుడు జనమేజయుడు చేస్తున్న హోమానికి భయపడి ఇంద్రుని వద్ద దాక్కున్నాడు.

ఈ విషయం తెలుసుకున్న జనమేజయుడు ఋత్విక్కులతో

“మీరు ఎందుకు తక్షకుని ఆహ్వానించడం లేదు. తక్షకుడు ఎందుకు ఆహుతి కాలేదు” అని అడిగాడు.

దానికి ఋత్విక్కులు “మహారాజా! ఈ యాగానికి భయపడి తక్షకుడు ఇంద్రుని వద్ద దాక్కున్నాడు” అని బదులు చెప్పారు. “అయితే ఆ ఇంద్రునితో సహా తక్షకుని ఈ యాగాగ్నిలో ఆహుతి కమ్ముని ఆహ్వానించండి.” అని ఆదేశించాడు.

ఋత్విక్కులు ఇంద్రునితో సహా తక్షకుని వచ్చి హోమాగ్నిలో దగ్ధం కమ్ముని మంత్రాలు పఠించారు. ఇంద్రుని సింహాసనమునకు చుట్టుకున్న తక్షకునితో సహా ఇంద్రుడు గిరా గిరా తిరుగుతూ హోమాగ్నిలో పడబోతున్నాడు. ఈ విషయం తెలుసుకున్న దేవగురువు బృహస్పతి వెంటనే జనమేజయుని వద్దకు వచ్చాడు. “రాజా! ఈ తక్షకుడు అమృతమును తాగి అమరుడు అయ్యాడు. కాబట్టి వీడు చావడు. వాడి ఖర్త వాడు అనుభవిస్తాడు. నీవు ఈ యాగమును నివారించు. సర్వకులమును రక్షించు.” అని ప్రార్థించాడు.

బృహస్పతి ప్రార్థనను మన్నించి జనమేజయుడు సర్వయాగమును ఆపమని ఆదేశించాడు. ఆ విధంగా తక్షకుడు, ఇంద్రుడు తమ ప్రాణాలు కాపాడుకున్నారు. జనమేజయుడు బృహస్పతిని అర్ఘ్యపాద్యాదులు ఇచ్చి పూజించాడు.

ఓ శౌనకాది మహామునులారా! ఈ విధంగా జనమేజయుని

సర్వయాగం సగంలో ఆగి పోయింది. జీవులన్నీ ఆ పరమాత్మ అంశనుండి పుట్టినవారే. జీవులలో సహజంగా ఉన్న సత్వ, రజస్తమో గుణముల ప్రభావంతో వారికి కోపము, మోహము, లోభము మొదలగు గుణములు ఉంటాయి. వాటితో వివిధములైన కర్మలను చేస్తూ కర్మబంధనములలో బంధింపబడతారు. దానినే మాయ అంటారు. దానిని తెలుసు కోవడం ఎవరికీ సాధ్యం కాదు.

ఈ మాయ మానవులను మోహంలో పడేస్తుంది. మానవులలో కపట బుద్ధికి కారణం అవుతుంది. మానవులు ప్రాపంచిక విషయములను, విషయవాంఛలను వదిలిపెట్టి, ఎల్లప్పుడూ ఆత్మ విచారము చేస్తుంటారు. వారి యందు ఈ మాయ ఉండటానికి భయపడుతుంది. అటువంటి వారి మనస్సు సంకల్ప, వికల్పములను విడిచిపెట్టి నిశ్చలంగా ఉంటుంది. నేను ఈ కర్మలు చేస్తున్నాను, ఈ కర్మ ఫలములు నేను అనుభవిస్తాను, అనే అహంకార పూరితమైన భావన ఎవరిలో ఉండదో, అతడే ఆత్మజ్ఞానము కలిగిన వాడు.

మోక్షము కోరుకునే వారు తమ మనస్సును ఆత్మయందు లగ్నం చేసి, ఆత్మానందాన్ని అనుభవించాలి. ధ్యానము, సమాధి వీటి యందు మనస్సును లగ్నం చేసిన పురుషుల హృదయములలో ఏదైతే నిశ్చలంగా ఉంటుందో, “ఇది కాదు ఇది కాదు” అంటూ అనిత్యములైన వాటిని అవతలకు నెట్టి, నిత్యము సత్యము అయిన ఆత్మస్వరూపమును తెలుసుకుంటారో, దానినే విష్ణుపదము అని అంటారు.

ఈ దేహమును, ప్రాపంచిక విషయములను, అహంకార

మమకారములను విడిచిపెట్టిన వారే పరమాత్మ యొక్క అసలు స్వరూపమును తెలుసుకోగలరు. ఇటువంటి వారు నిందలను, ప్రశంసలను సమానంగా స్వీకరించాలి. ఎదుటి వారిని అవమానించకూడదు. ఎవరితోనూ విరోధము పెట్టుకోకూడదు. నిరంతరము శ్రీకృష్ణుని పాదపద్మములను సేవిస్తూ ఉండాలి. అటువంటి శ్రీకృష్ణుని పాదములకు నేను నమస్కరిస్తున్నాను.” అని సూత పౌరాణికుడు భక్తితో నమస్కరించాడు.

అప్పుడు శౌనకుడు ఇలా అడిగాడు. “మహాత్మా! వ్యాస మహర్షికి పైలుడు మొదలగు వారు శిష్యులు అని చెప్పారు కదా! వ్యాసుడు వేదములను విభజించాడు అని కూడా చెప్పారు. వ్యాసుని శిష్యులు ఈ విభజింప బడిన వేదములను ఏ విధంగా అనుష్ఠానము చేసారో వివరించండి.” అని అడిగాడు. దానికి సూత పౌరాణికుడు ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు.

“విష్ణువు నాభి నుండి ఒక పద్మము పుట్టింది. దానిలో నుండి బ్రహ్మ పుట్టాడు అని చెప్పాను కదా. ఆ బ్రహ్మ పరమాత్మ తత్వమును తెలుసుకోడానికి సమాధిలో కూర్చున్నాడు. అప్పుడు బ్రహ్మగారి హృదయం నుండి ఒక శబ్దము వినిపించింది. మనకుకూడా చెవులు మూసుకుంటే ఈ నాదం వినిపిస్తుంది. ఆ నాదము నుండి మూడు అక్షరములతో కూడిన ఓంకారము పుట్టింది. ఆ ఓంకారమే పరమాత్మయొక్క రూపము. వాక్కుకు అదే మూలము.

పరమాత్మ ఓంకార స్వరూపుడు. పరమాత్మకు శరీరము,

ఇంద్రియములు లేవు. ఒక రూపం అంటూ లేదు. కాని ఆయనకు స్వభావ సిద్ధమైన జ్ఞానము ఉంది. ఆయన ఈ ఓంకార ధ్వనిని వింటూ ఉంటాడు. ఈ ఓంకారము ఆత్మ స్వరూపంగా అందరిలో ఉంటుంది. ఆ ఓంకారము నుండి శబ్దము పుట్టింది. అదే వాక్కు. పరమాత్మయే వాక్కు రూపంతో ప్రకటింపబడ్డాడు. వేదములు పుట్టడానికి ఈ వాక్కు మూలము. ఆధారము. ఓంకారములో మూడు వర్ణాలు ఉన్నాయి. అకారము, ఉకారము, మకారము. ఈ మూడు వర్ణములే సత్త్వ, రజస్, తమోగుణములకు ప్రతీకలు. ఇవే ఋగ్వేదము, సామ వేదము, యజుర్వేదములు అనే పేర్లతో పిలువబడ్డాయి. ఈ మూడు వర్ణములే భూలోకము, భువర్లోకము, సువర్లోకము. ఈ మూడు వర్ణములే మనలో ఉన్న జాగ్రదావస్థ, స్వప్నావస్థ, సుషుప్తావస్థ.

బ్రహ్మ దేవుడు ఓంకారము నుండి అంతస్థములు, ఊష్ణములు, స్వరములు, స్వర్ణములు, హ్రస్వములు, దీర్ఘములు అనే అక్షరములను సృష్టించాడు. (వీటినే అచ్చులు, హల్లులు అని అంటాము. ఇవి ప్రపంచములో ఉన్న అన్ని భాషలలో ఒకటిగానే ఉన్నాయి.)

తరువాత బ్రహ్మ తన నాలుగు ముఖముల నుండి ఓంకార సహితంగా నాలుగు వేదములను సృష్టించాడు. ఉచ్చారణలో నిపుణులు అయిన మరీచి మొదలగు బ్రహ్మ మానస పుత్రులకు ఈ వేదములను బోధించాడు. మరీచి మొదలగు వారు తమ కుమారులకు ఈ వేద విద్యను బోధించారు. ఆ ప్రకారంగా వేద విద్య గురుశిష్య పరంపరగా నాలుగు యుగములలో అభివృద్ధి చెందింది.

యుగాలు గడుస్తుంటే, కాల ప్రభావంచేత మానవుల

ఆయు: ప్రమాణము, శక్తి, బుద్ధికుశలత తగ్గిపోసాగింది. వేద విద్యను అంతా ఒకే జీవిత కాలంలో నేర్చుకోవడం అసాధ్యం అయింది. ఆ కారణంగా, ద్వాపర యుగము చివరలో వ్యాసమహర్షి అప్పటి వరకు ఒకటిగా కలగా పులగంగా ఉన్న వేదములను ఋగ్వేదము, యజుర్వేదము, సామ వేదము, అధర్వణ వేదము అనే నాలుగు వేదములుగా విభజించాడు.

అది ఎలాగంటే, ప్రస్తుతము మనకు వైవస్వత మన్వంతరము నడుస్తూ ఉంది. ఈ మన్వంతరములో పరమాత్మ ధర్మమును ఉద్ధరించడానికి, వేదములను విభజించడానికి, సత్యవతి పరాశరులకు, సత్యగుణ సంపన్నుడైన వ్యాసుడుగా జన్మించాడు. అప్పటి వరకు ఒకటిగా ఉన్న వేదములను నాలుగు వేదములుగా విభజించాడు. భూమి పాఠంలో నిక్షిప్తమై ఉన్న రత్నములను, మణులను బయటకు తీసి వేటికవి విభజించినట్టు, అప్పటి వరకు ఒకటిగా ఉన్న వేద మంత్రములను ఋక్కు, అధర్వ, యజు, సామ వేదములుగా, ప్రకరణములుగా విభజించి, రచించాడు. వాటినే వేద సంహితలు అని అంటారు.

వ్యాస భగవానుడికి నలుగురు శిష్యులు. వారి పేర్లు పైలుడు, వైశంపాయనుడు, జైమిని, సుమంతుడు. వ్యాసభగవానుడు ఋగ్వేద సంహితను పైలునికి, యజుర్వేద సంహితను వైశంపాయనునికి, సామవేదమును జైమినికి, అధర్వ వేద సంహితను సుమంతునికి బోధించాడు.

తరువాతి కాలంలో పైలుడు ఋగ్వేద సంహితను రెండుగా విభజించాడు. ఆ రెండు సంహితలను తన శిష్యులైన ఇంద్రమితి, భాష్కలుడు అనే వారికి ఒక్కొక్కరికి ఒక్కొక్క సంహితను బోధించాడు.

భాష్కలుడు తనకు వ్యాసుడు బోధించిన సంహితను మరలా నాలుగు భాగములుగా విభజించాడు. ఆ నాలుగు భాగములను తన శిష్యులైన భోద్వ్యుడు, యాజ్ఞవల్క్యుడు, పరాశరుడు, అగ్నిమిత్రుడు అనే వారికి ఉపదేశించాడు.

పైలుడు ఋగ్వేదములో ఒక భాగమును ఇంద్రప్రమితి అనే ఋషికి బోధించాడు అని చెప్పాను కదా. ఆ ఇంద్రప్రమితి ఆ ఋగ్వేదభాగమును మాండుకేయఋషికి ఉపదేశించాడు.

మాండుకేయ ఋషి ఆ ఋగ్వేద సంహితను (ఒక భాగమును) తన కుమారుడైన శాకల్యునికి తన శిష్యులైన దేవ మిత్రుడు, సౌభరి, మొదలగు ఋషులకు ఉపదేశించాడు.

మాండుకేయుని కుమారుడు శాకల్యుడు, తనకు ఉపదేశింపబడిన సంహితను మరలా ఐదుభాగములుగా విభజించాడు. ఆ ఐదు సంహితలను తన శిష్యులైన వాత్స్యుడు, ముద్గల్యుడు, శాతీయుడు, గోఖల్యుడు, శిశిరుడు అనే ఐదుగురు శిష్యులకు ఉపదేశించాడు.

శాకల్యునికి మరొక శిష్యుడు ఉన్నాడు. అతని పేరు

జాతుకర్ణముని. అతడు తనకు ఉపదేశింపబడిన సంహితను మూడు భాగములుగా విభజించాడు. దానికి తోడు నిరుక్తశాస్త్రమును రచించాడు. (నిరుక్తము అంటే వేదములలో ఉన్న క్లిష్టమైన పదములకు అర్థమును, వ్యుత్పత్తి అర్థములను సూచించే ప్రక్రియ). మూడు సంహితలను, నిరుక్తమును తన నలుగురు శిష్యులైన బలాకుడు, పైలుడు, జాబాలుడు, విరజుడు అనే వారికి ఉపదేశించాడు.

పైన చెప్పబడిన బాష్యులుని కుమారుడు ఈ వేద శాఖల నుండి వేద మంత్రములను ఏరి కూర్చి, వాలఖిల్వ సంహిత అనే వేద సంహితను రచించాడు. వాలఖిల్వ సంహిత అనే ఈ వేద సంహితను అతని శిష్యులైన బాలాయని, భజ్యుడు, కాశారుడు అనే వారికి బోధించాడు.

ఈ ప్రకారంగా వేద విద్య గురు శిష్య పరంపరగా అనేక శాఖలుగా విస్తరించింది. ఋషులు ఈ ఋగ్వేద సంహితలను అధ్యయనము చేసారు.

ఒకసారి వైశంపాయనునికి బ్రహ్మ హత్యాపాతకము చుట్టుకుంది. వైశంపాయనుని ఆ పాతకము నుండి విముక్తి గావించడానికి ఎన్నో వ్రతములను ఆచరించారు. ఆ వ్రతములను ఆచరించిన వారు యజుర్వేదమును అవలంబించారు. వారినే చరకులు అంటారు.

వైశంపాయనుని శిష్యుని పేరు యాజ్ఞవల్క్యుడు. ఆయన

వైశంపాయనునితో ఇలా అన్నాడు. “గురుదేవా! మీ శిష్యులు అయిన చరకులకు ఎక్కువ శక్తి లేదు. వారు చేసే వ్రతములతో కొద్దిపాటి ప్రయోజనము మాత్రమే కలుగుతుంది. నేను వీరికంటే శక్తి మంతుడను. వీరు చేసే వ్రతముల కంటే ఎక్కువ ఫలితములను ఇచ్చే వ్రతములను ఆచరిస్తాను.” అని అన్నాడు.

ఆ మాటలకు వైశంపాయనునికి కోపం వచ్చింది. “నీవు సాటి బ్రాహ్మణులను అవమానిస్తున్నావు. నీవు శిష్యుడుగా ఉండటం వలన నాకు ఎలాంటి ప్రయోజనము లేదు. నీవు నా వద్దనుండి తక్షణమే వెళ్లిపో. పోయేటప్పుడు నీవు నా వద్ద నుండి నేర్చుకున్న విద్యలను అన్నీ ఇక్కడనే విడిచి వెళ్లు.” అని ఆదేశించాడు.

గురువు గారి మాట ప్రకారము యాజ్ఞవల్క్యుడు, అప్పటి వరకు తాను నేర్చుకున్న యజుర్వేద సంహితలోని మంత్రములను అక్కడనే కక్కి వెళ్లిపోయాడు. వైశంపాయనునితో ఉన్న మునులు వెంటనే తిత్తిరి పక్షుల రూపములు ధరించి, యాజ్ఞవల్క్యుడు కక్కిన యజుర్వేద మంత్రములను తినేసారు. ఆ ప్రకారంగా యజుర్వేదములో కూడా వివిధ శాఖలు ఏర్పడ్డాయి. తిత్తిరి పక్షుల వలన వచ్చినవి కాబట్టి వాటిని తైత్తిరీయములు అని పేరు వచ్చింది.

వైశంపాయనుడు యాజ్ఞవల్క్యునికి యజుర్వేద సంహితను ఉపదేశించాడు కానీ, చందస్సును ఉపదేశించలేదు. కాబట్టి యాజ్ఞవల్క్యుడు చందస్సును నేర్చుకోవాలని సూర్యదేవుని ఉపాశించాడు. యాజ్ఞవల్క్యుడు సూర్యుడిని ఈ విధంగా

ప్రాల్లిం-చాడు.

“ఓ సూర్యదేవా! నీకు నమస్కారము. నీవు
కాలస్వరూపుడవు. నీ చలనము గమనము వలననే దినములు,
సంవత్సరములు గడుస్తున్నాయి. నీవు నీటిని ఆవిరిగా మార్చి,
మేఘములుగా ఏర్పడజేసి మరలా ఆ మేఘములను వర్షముగా
కురిపించి ప్రాణులకు జీవనాధారమైన నీటిని ప్రసాదిస్తున్నావు.
మానవులు ఉదయం, మధ్యాహ్నం, సాయంత్రం నిన్ను ఉపాశించి, వారి
యొక్క పాపములను పోగొట్టుకుంటున్నారు. నీవు నిన్ను ఉపాశించే
వారిలో ఉన్న అజ్ఞానమును నాశనం చేస్తున్నావు.

ఓ దేవా! నేను నీ ఎదుట నిలబడి ప్రార్థిస్తున్నాను. నీవు ఈ
చరాచర జగత్తులోని జీవులలో ఉన్న మనస్సును, ఇంద్రియములను,
ప్రాణములను చైతన్యవంతముగా చేస్తున్నావు. నీవు ప్రతిరోజూ
ఉదయమే నీ కిరణములతో ఈ జగత్తును మేలుకొలుపుతున్నావు.
జీవులలో చైతన్యమును నింపుతున్నావు. మూడు సంధ్యలలో నిన్ను
పూజించడం ద్వారా వారిలోని ఆత్మతత్వమును ప్రవర్తింపజేస్తున్నావు.
నీవు సంచరించే మార్గములో లోకపాలకులు అటు ఇటు నిలబడి
నిన్ను స్తుతిస్తుంటారు. నీవు దుర్మార్గులకు భయం కలిగిస్తూ
సంచరిస్తుంటావు. (అందుకేనేమో ఎక్కువ శాతం నేరాలు, ఘోరాలు,
సూర్యుడికి భయపడి, రాత్రిళ్లు జరుగుతుంటాయి.)

ఓ దేవా! నేను ఇప్పుడు ఇతరులకు తెలియని యజుర్వేద
మంత్రములను అధ్యయనం చేయాలని సంకల్పించాను. అందుకే నీ

పాద పద్మములను ఆశ్రయించాను.” అని ప్రార్థించాడు. సూర్యునికి భక్తితో నమస్కరించాడు.

అప్పుడు సూర్యుడు అశ్వరూపమును ధరించి యాజ్ఞవల్క్యుని వద్దకు వచ్చాడు. ఇతరులకు తెలియని యజుర్వేద మంత్రములను యాజ్ఞ వల్క్యునికి ఉపదేశించాడు.

సూర్యుని వలన తాను నేర్చుకున్న యజుర్వేదమును యాజ్ఞవల్క్యుడు 15 శాఖలుగా విభజించాడు. ఆ 15 శాఖలను తన శిష్యులైన కాణ్వడు, మాధ్యందినుడు మొదలగు ఋషులకు ఉపదేశించాడు.

వ్యాసుడు సామ వేదమును తన శిష్యుడైన జైమినికి ఉపదేశించాడు అని చెప్పుకున్నాము కదా! సామవేదమును జైమిని రెండు శాఖలుగా విభజించాడు. ఒక శాఖను తనకుమారుడైన సుమంతునికి, మరొక శాఖను తన మనుమడు, సుమంతుని పుత్రుడు అయిన, సుత్వానునకు ఉపదేశించాడు.

జైమిని శిష్యుడైన సుకర్త ఈ సామవేదమును వేయిశాఖలుగా విభజించాడు. ఆ వేయి శాఖలను సుకర్త శిష్యులైన హిరణ్యనాభుడు, అవంత్సుడు, పౌష్పంజి అనే వారు స్వీకరించారు.

సుకర్త శిష్యులైన హిరణ్యనాభుడు, అవంత్సుడు, పౌష్పంజికి 500 మంది శిష్యులు ఉన్నారు. వారంతా ఈ సామవేదమును అధ్యయనం చేసారు.

పొవ్వంజి శిష్యులైన లోగాక్షి, మాంగలి, కుల్కుడు,
కుశీలుడు, కుక్షి అనేవారు ఒక్కొక్కరు 100 సంహితలను
స్వీకరించారు.

హిరణ్య నాభుని శిష్యుడైన కృతుడు తన శిష్యులకు 24
సంహితలను, అవంత్కుడు తన శిష్యులకు ఇతర సామవేద శాఖలను
ఉపదేశించాడు. ఆ విధంగా సామవేదము శాఖోపశాఖలుగా ఈ
లోకములో విస్తరించింది.” అని సూత పౌరాణికుడు శౌనకాది
మహామునులకు వేదములు, వాటి శాఖలు, విస్తరణ గురించి
వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము ఆరవ అధ్యాయము సంపూర్ణము
ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్.

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము

ఏడవ అధ్యాయము

నైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంలో సూత
పౌరాణికుడు శౌనకుడు మొదలగు మహామునులకు ఇలా
చెబుతున్నాడు.

“బ్రాహ్మణోత్తములారా! వేద విభజన తరువాత వ్యాసుడు
అథర్వణ వేదమును సుమంతుడు అనే తన శిష్యునికి ఉపదేశించాడు
అని తెలుసుకున్నాము కదా! ఆ సుమంతుడు తన శిష్యుడైన
కబంధుడికి అథర్వణ వేద సంహితను ఉపదేశించాడు.

కబంధుడు అథర్వణ వేదమును రెండుగా విభజించి
పథ్యుడు, వేదదర్శుడు అనే తన శిష్యులకు బోధించాడు.

వేద దర్శునికి నలుగురు శిష్యులు. వారి పేర్లు
శౌక్లాయని, బ్రహ్మబలి, మోదోషుడు, పిష్టలాయని అనే వారు. పథ్యునికి
కుముదుడు, శునకుడు, జాజలి అనే వారు శిష్యులు. పథ్యుడు, వేద
దర్శుడు అథర్వణ వేదమును తమ తమ శిష్యులకు ఉపదేశించారు.

శునకునికి బభ్రువు, సైంధనాయనుడు అనే వారు
శిష్యులు. శునకుడు తాను అభ్యసించిన అథర్వణ వేదమును రెండు
భాగములుగా విభజించి తన ఇద్దరు శిష్యులకు ఉపదేశించాడు.

సైంధనాయనుడు తాను అభ్యసించిన అథర్వవేద
భాగమును తన శిష్యులైన సావర్ణుడు మొదలగు వారికి నేర్పారు.
తరువాత అథర్వణ వేదమును నక్షత్రకల్పడు, శాంతి కల్పడు, కశ్యపుడు,
అంగిరసుడు, మొదలగు వారు అభ్యసించారు. వారంతా
అథర్వవేదాచార్యులుగా ప్రసిద్ధిచెందారు.

బ్రాహ్మణోత్తములారా! ఇప్పుడు నేను పురాణముల గురించి చెబుతాను. త్రయ్యారుణి, కశ్యపుడు, సావర్ణి, అకృత వర్ణుడు, వైశంపాయనుడు, హాల్మీతుడు అనే ఈ ఆర్షులు పౌరాణిక ఆచార్యులు. ఈ ఆరుగురు ఆరు పురాణ సంహితలను, ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క పురాణ సంహిత చొప్పున అధ్యయనం చేసారు. నా తండ్రి రోమహర్షణుడు వ్యాస మహర్షికి శిష్యుడు. నా తండ్రి వద్ద పైన చెప్ప బడిన ఆరుగురు పౌరాణికాచార్యులు శిష్యులకం చేసారు. నాకు ఈ ఆరుగురు ఆచార్యులు. నేను వారి శిష్యుడిగా ఉండి వారి వద్దనుండి ఆరు పురాణసంహితలను నేర్చుకున్నాను.

బ్రాహ్మణోత్తములారా! పురాణము అంటే ఏమిటి? పురాణమునకు ఎలాంటి లక్షణములు ఉండాలి అనే విషయాన్ని వేదములలో చెప్పబడింది. ఆ ప్రకారము బ్రహ్మార్షులు పురాణ లక్షణములను ఈ విధంగా నిర్ణయించారు.

పురాణమునకు పది లక్షణములు ఉండాలి. అవి సృష్టి, వృత్తి, రక్ష, మన్వంతరము, వంశము, వంశానుచరితము, సంస్థ, హేతువు, అపాశ్రయము. ఈ పది లక్షణములు కల శాస్త్రమును పురాణము అని అంటారు. పైన చెప్పబడిన పది లక్షణములు కలిగిన శాస్త్రమును మహా పురాణము అంటారు. కేవలము ఐదు లక్షణములు కలిగిన గ్రంథమును ఉపపురాణము అని అంటారు.

మొదటి లక్షణము సృష్టి అంటే ఏమిటో వివరిస్తాను. మొట్ట మొదట ప్రకృతి ఆవిర్భవించింది. ఆ ప్రకృతి లోనుండి మహత్తత్వము, దానిలో నుండి సత్త్వ, రజస్తమోగుణములు, మూడు అహంకారములు

ఉద్భవించాయి. వాటి నుండి పంచ తన్మాత్రలు, పంచభూతములు, ఇంద్రియములు, విషయములు, వాటికి అధిష్ఠాన దేవతలు ఉద్భవించారు. ఇవి అన్నీ కలిపి సృష్టి అని అంటారు.

ఇంతకు ముందుజన్మలలో చేసిన కర్మల వాసనల ప్రభావంచేత, ఒక విత్తనము నాటితే అది చెట్టుగా మారి మరలా ఎలా విత్తనములను సృష్టిస్తుందో, జీవులు కూడా ఒకరి నుండి ఒకరు పుడుతుంటారు. ఈ చరాచర జీవ ప్రవాహమునే వినర్గ అని అంటారు.

మానవులు కానీ, జంతువులు కానీ ఇతర జీవులు కానీ, తమను తాము పోషించుకోడానికి తమతమ శక్తిని బట్టి వృత్తులను ఏర్పరచుకుంటాయి. దానినే వృత్తి అంటారు.

ప్రతి యుగంలో మానవులు, ఋషులు, దేవతలు, దానవులు, జంతువులు, పక్షులు మొదలగు జీవజాతులు పుడుతుంటాయి పెరుగుతుంటాయి. ఆయా యుగములలో అధర్మము పెరిగిపోయినపుడు పరమాత్మ అవతరించి అధర్మమును నాశనం చేసి ధర్మమును రక్షిస్తూ ఉంటాడు. దీనినే రక్ష అని అంటారు.

మనువు, దేవతలు, మనువు కుమారులు, ఇంద్రులు, ఋషులు, పరమాత్మ అవతారములు సంభవించే కాలములను మన్వంతరములు అని అంటారు.

ఒక్కొక్క మన్వంతరమునకు ఒక్కొక్క మనువు ఉంటాడు. ప్రతి మన్వంతరమునకు మనువు, ఇంద్రుడు, దేవతలు, సప్తఋషులు మారుతుంటారు. ఇప్పటికి ఆరు మన్వంతరములు గడిచాయి. ప్రస్తుతము వైవస్వత మన్వంతరము నడుస్తూ ఉంది. బ్రహ్మ పుట్టిన దగ్గర నుండి ఇప్పటి వరకు క్షత్రియుల వంశములు వృద్ధి చెందాయి. ఆ వంశములను గూర్చి చెప్పడాన్నే వంశములు, వంశ చరిత్రలు అని అంటారు.

ప్రళయముల గురించి చెప్పాను కదా! నైమిత్తికము, ప్రాకృతికము, నిత్యము, ఆత్మంతికము అనే నాలుగు ప్రళయముల గురించి చెప్పడాన్నే సంస్థ అని అంటారు.

పరమాత్మ అంశయే ఆత్మ. ఆ ఆత్మ ప్రాపంచిక విషయములతో చేరితో జీవాత్మ అవుతుంది. అతనిని అవిద్య ఆవరించి ఉంటుంది. ఈ సృష్టికి అతడే హేతువు. ప్రతి జీవికి జాగ్రదావస్థ, స్వప్నావస్థ, సుషుప్తావస్థ అనే మూడు అవస్థలు ఉన్నాయి. జాగ్రదావస్థలో ఉన్నప్పుడు జీవులు తమ తమ వృత్తులయందు నిమగ్నమై ఉంటాయి. దీనికంతా ఆశ్రయము ఆ పరబ్రహ్మము. దానినే అపాశ్రయము అని అంటారు.

వివరంగా చెప్పాలంటే మట్టితో కుండను చేస్తారు. కుండ తయారు అయిన తరువాత దానిని కుండ అంటారు కానీ మట్టి అనరు. కుండ పగిలి పోగానే అది మట్టిలో కలిసిపోతుంది. అప్పుడు దానిని మట్టి అంటారు కానీ కుండ అనరు. కాబట్టి మట్టి కుండకు ఆశ్రయము. అలాగే జీవులు పుట్టినప్పటి నుండి మరణించేవరకు, దేహములో జరిగే

అన్ని అవస్థలకు సాక్షీభూతంగా చూస్తూ ఉన్నాడో, అభిష్టానంగా ఉన్నాడో, ఆ ఆత్మస్వరూపుడినే అపాశ్రయము అని అంటారు.

ఓ బ్రాహ్మణోత్తములారా! జీవుల చిత్తము మూడు అవస్థలలో ఉంటుంది. అవే జాగ్రత్త, స్వప్న, సుషుప్తావస్థలు. ఈ మూడు అవస్థలు దాటిన తరువాత వచ్చే అవస్థ అతి సహజమైనది. అది యోగము వలన సిద్ధిస్తుంది. అప్పుడు ప్రాపంచిక విషయములు, మానసిక వికారములు ఉండవు. ఆత్మ ఆత్మలో రమిస్తుంటాడు. జీవుడు ఆత్మస్వరూపంలో లీనమై పోతాడు. పరమానందాన్ని పొందుతాడు. మీరందరూ ఆ ఆత్మస్వరూపమును తెలుసుకోవాలి. పరమాత్మలో లీనం అవ్వాలి. దాని కొరకు ప్రయత్నం చేయండి.

పైన చెప్పబడిన అన్ని లక్షణములను కలిగిన శాస్త్రములను పురాణములు అని చెప్పారు. మహాపురాణములు 18, ఉపపురాణములు 18 ఉన్నాయి.

18 మహాపురాణములు ఏవంటే బ్రాహ్మ పురాణము, పద్మ పురాణము, విష్ణు పురాణము, శివ పురాణము, లింగపురాణము, గరుడ పురాణము, నారద పురాణము, భాగవత పురాణము, అగ్ని పురాణము, స్కంద పురాణము, భవిష్య పురాణము, బ్రహ్మ వైవర్త పురాణము, మార్కండేయ పురాణము, వామన పురాణము, వరాహ పురాణము, మత్స్య పురాణము, కూర్మ పురాణము, బ్రహ్మాండ పురాణము. వీటినే అష్టాదశ పురాణములు అంటే 18 పురాణములు అని అంటారు.

ఈ పురాణములను అన్నింటినీ భగవాన్ వేదవ్యాసుడు రచించాడు అని పెద్దలు చెబుతారు. వాటి గురించి మీకు వివరించాను. ఈ పురాణములు అన్నీ గురు శిష్య పరంపరగా ఈ లోకంలో వ్యాప్తిచెందాయి.” అని సూత పౌరాణికుడు శౌనకాది మహామునులకు వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము ఏడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము

ఎనిమిదవ అధ్యాయము.

నైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంలో సూత పౌరాణికుడు శౌనకాది మునులకు భాగవత పురాణమును ఇలా వినిపిస్తున్నాడు. శౌనకుడు సూత పౌరాణికుని ఇలా అడిగాడు. “మహాత్మా! మానవులు మార్కండేయుని చిరంజీవి అని భావిస్తుంటారు. ప్రళయ కాలంలో ఈ విశ్వం అంతా నీట మునిగి పోగా మార్కండేయుడు ఒక్కడే మిగిలాడు. ఈ కల్పంలోనే కదా మార్కండేయుడు జన్మించాడు. ఈ కల్పం ఇంకా పూర్తి కాలేదు. ప్రళయం రాలేదు. కాని మార్కండేయుడు ప్రళయ కాలంలో అనంత జలములలో వటపత్రము మీద శయనించి ఉన్న పరమాత్మను దర్శించాడు అని వింటున్నాము. ఇది ఎలా సంభవం అయింది. ఈ

విషయంలో మాకు కలిగిన సందేహములను తీర్చండి. నీవే మా సందేహములను తీర్చడానికి సమర్థుడవు.” అని అడిగాడు. శౌనకుడు అడిగిన ప్రశ్నకు సూతపౌరాణికుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

“బ్రాహ్మణోత్తమా! మీరు మంచి ప్రశ్న అడిగారు. ఇది తత్వవిచారమునకు సంబంధించిన ప్రశ్న. మార్కండేయుడు జన్మించిన తరువాత అతని తండ్రి మార్కండేయునికి ఉపనయనం చేసాడు. మార్కండేయుడు బ్రహ్మచర్యమును స్వీకరించాడు. వేదములను అధ్యయనము చేసాడు. బ్రహ్మ చర్యము అవలంబించాడు. శాంతచిత్తంతో శాస్త్రములను అభ్యసించాడు. నారచీరలు, జింక చర్మము ధరించేవాడు. ఉదయము సాయంత్రము హోమం చేసేవాడు. సూర్యునికి అర్ఘ్యము విడిచేవాడు. గురువులకు సేవ చేసేవాడు. భిక్షాటన చేసి భిక్షను తీసుకొని వచ్చి గురువుగారికి ఇచ్చి మిగిలిన దానిని తాను భుజించేవాడు. మిగలకపోతే ఉపవాసము చేసేవాడు.

ఈ ప్రకారంగా మార్కండేయుడు కొన్ని వేల సంవత్సరములు జీవించాడు. మృత్యువును జయించాడు. మార్కండేయుని చూచి బ్రహ్మ, భృగువు, శివుడు, బ్రహ్మమానస పుత్రులు, దేవతాగణములు, పితృదేవతలు, మానవుడు అందరూ ఆశ్చర్యపోయారు. యోగిగా మారిన మార్కండేయుడు తన తపస్సు చేత, వేదాధ్యయనము చేత, సంయమనము చేతా, నిష్ఠతో కూడిన బ్రహ్మ చర్య వ్రతము చేతా, రాగము, ద్వేషము మొదలగు వాటిని దూరంగా ఉంచి మనసును నిశ్చలంగా ఉంచి, పరమాత్మను సేవించేవాడు.

ఈ ప్రకారంగా మార్కండేయుడు ఆరు మన్వంతరములు గడిపాడు. ఏడవ మన్వంతరము అయిన వైవస్వత మన్వంతరములో ఉన్న ఇంద్రుడు మార్కండేయుని గూర్చి తెలుసుకున్నాడు. మార్కండేయుడు ఎక్కడ తన ఇంద్రపదవిని కోరుకుంటాడేమో అని భయపడ్డాడు. మార్కండేయుని తపస్సుకు భంగం కలిగించాలి అని అనుకున్నాడు. ఆ పని కోసం గంధర్వులను, అప్సరసలను, మన్మథుని, వసంతుని, రజోగుణ ప్రధానులైన లోభమును, మదమును మార్కండేయుని తపస్సు భగ్నం చేయడానికి పంపించాడు.

ఆ సమయంలో మార్కండేయుడు హిమాలయ పర్వతములకు ఉత్తరంగా పుష్పభద్రానదీ తీరాన ఆశ్రమం నిర్మించుకొని తపస్సు చేసుకుంటున్నాడు. ఇంద్రుడు పంపిన కామప్రకోపిత సైన్యము మార్కండేయుని ఆశ్రమానికి చేరుకున్నారు. కామ కోరికలను మనసులో ఉద్దీపింపజేసే మలయ మారుతం వీచసాగింది. వసంత ఋతువు ఆ ఆశ్రమంలో ప్రవేశించింది. పూల మొక్కలు చిగురించాయి. పూల మీది నుండి సుగంధము మార్కండేయుని నాసికాపుటములకు సోకుతూఉంది. చంద్రుడు చల్లని వెన్నెలలు కురిపిస్తున్నాడు. గంధర్వులు మధురంగా గానం చేస్తున్నారు. అప్సరసలు మనోహరంగా ఆడుతున్నారు. పూలబాణములను ధరించిన మన్మథుడు సమయం కోసం వేచిఉన్నాడు.

మూర్తీభవించిన అగ్ని దేవుని మాదిరి వెలిగిపోతున్న మార్కండేయుని చూచారు ఇంద్రుని అనుచరులైన మన్మథుడు

మొదలగువారు. అష్టరసలు రెట్టించిన ఉత్సాహంతో కామభావలను
రేకెత్తించే విధంగా అంగాంగ ప్రదర్శన చేస్తూ నృత్యం చేస్తున్నారు.
గంధర్వులు పాడుతున్నారు. మన్మథుడు తన పూలబాణములను
ఎక్కుబెట్టాడు. లోభము, మదము మార్కండేయుని మనసును
చలింపజేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాయి.

ఆ సమయంలో పుంజికస్థలి అనే ఒక అష్టరస పూల బంతితో
ఆడుతూ ఉంది. తన వాలు చూపులను మార్కండేయుని మీద
ప్రసరింపచేస్తూ ఉంది. ఆమె ఎగురుతున్న పూలబంతి వెంట
పరుగెడుతుంటే ఆమో ధరించిన వస్త్రములు జారిపోయాయి.
మార్కండేయుని చూపు ఆమె నగ్న దేహం మీద పడింది.

ఇదే సమయమని మన్మథుడు తన పూల బాణములను
మార్కండేయుని మీదికి ప్రయోగించాడు. కాని మార్కండేయుడు
చలించలేదు. నిశ్చలంగా ఉన్నాడు. తాము చేసిన అన్ని ప్రయత్నములు
ఫలించకపోవడంతో ఇంద్రుని కామకోరికల సేన వెనక్కు మళ్లించి.
కాని మార్కండేయుడు వారిమీద కోపగించలేదు. శాంతంగా
చిరునవ్వుతో అందరినీ చూస్తున్నాడు.

మార్కండేయుని ప్రలోభపెట్టడానికి మన్మథుడు చేసిన
ప్రయత్నములు అన్నీ భగ్నం కావడం చూచిన ఇంద్రుడు
ఆశ్చర్యపోయాడు. మార్కండేయుని ప్రభావానికి మనోనిగ్రహానికి
చలించిపోయాడు. ఆ సమయంలో శ్రీమన్నారాయణుడు, నర
నారాయణ స్వరూపములతో, మార్కండేయుని అనుగ్రహించడానికి

అక్కడకు వచ్చాడు.

నరుడు, నారాయణుడు తెల్లని, నల్లని వర్ణంతో ఉన్నారు. వారి కళ్లు తామర పూల రేకుల మాదిరి ఉన్నాయి. ఇద్దరికీ నాలుగు భుజములు ఉన్నాయి. వారు జింకచర్మములు, నారచీరలు ధరించి ఉన్నారు. మెడలో యజ్ఞోపవీతములు వేలాడుతున్నాయి. చేతులలో దండములను, దర్బలను ధరించి ఉన్నారు.

తపస్సంపన్నులైన నరనారాయణులు మార్కండేయుని ముందు ప్రత్యక్షం అయ్యారు. వారిని చూచిన మార్కండేయుడు వారికి సాష్టాంగ నమస్కారము చేసాడు. వారిని చూచిన ఆనందంలో మార్కండేయుని శరీరం పులకించి పోయింది. కళ్లనిండా నీరు కమ్మింది. శ్రీహరిని సరిగా చూడలేకపోయాడు. మార్కండేయుడు పైకి లేచి నరనారాయణులను కౌగలించుకొని నమోనమ: అంటూ గద్గదంగా పలికాడు. తరువాత మార్కండేయుడు తేరుకొని నరనారాయణులకు అర్ఘ్యము, పాద్యము, ఆసనము ఇచ్చి సత్కరించాడు. ధూపదీపనివేదనలతో పూజించాడు, సత్కరించాడు. తరువాత మార్కండేయుడు వారి పాదములకు భక్తితో నమస్కరించి వారితో ఇలా అన్నాడు.

“ఓ దేవా! మీ ప్రేరణ వలననే ఈ జగత్తులో ఉన్న నాతో సహా అన్ని ప్రాణులయొక్క, ప్రాణములు స్థందిస్తున్నాయి. ఆ ప్రాణముల ద్వారా వాక్కు, చూపు, వినికిడి, స్వర్ణ కలుగుతున్నాయి. నీ భక్తులకు నీవుసదా ఆపుడవు. అట్టినీకు నమస్కారము.

ఓ దేవా! నీవు నరనారాయణుల రూపములలో అవతరించి మూడు లోకములను పాలిస్తున్నావు. మూడులోకములలో ఉన్న జీవుల దుఃఖములను పోగొడుతున్నావు. వారికి మోక్షమార్గమును చూపుతున్నావు. దుష్టశిక్షణకు, శిష్టరక్షణకు నీవు ఎన్నో అవతారములను ఎత్తావు. సాలెపురుగు ఎలాగైతే తనలో నుండి దారమును బయటకు తీసి గూడును నిర్మించి, మరలా ఆ దారమును తనలోకి ఎలా లాక్కుంటుందో, అలాగే నీవు ఈ జగత్తును సృష్టించి మరలా నీలో లయం చేసుకుంటున్నావు. నిన్ను భక్తితో ఉపాసించే వారికి, సత్త్వ, రజస్తమోగుణముల ప్రభావంతో వారు చేసే కర్మల వలన పుట్టిన పాపములు వారిని ఏమీ చేయలేవు. వేదములలో ఉన్న రహస్యములను బాగుగా తెలుసుకున్న ఋషులు నిరంతరము నిన్ను స్తుతించడం, నీకు నమస్కరించడం, నిన్ను ఆరాధించడం, నిన్ను ధ్యానించడం వీటి ద్వారా నిన్ను పొందడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. వారంతా నీ పాదములను నిరంతరము ధ్యానిస్తున్నారు. వారి పరిస్థితి అలా ఉంటే, ఈ ప్రాపంచిక విషయ వలయములో పడి నిరంతరము దుఃఖముతో బాధపడే మానవులకు నీ పాదములు తప్ప వేరే మార్గము ఏముంటుంది.

ఒక కల్పము అంతా అంటే రెండు పరార్థములు ఉండే బ్రహ్మ కూడా నీకు లోబడే సృష్టి కార్యమును నిర్వర్తిస్తున్నాడు. బ్రహ్మ సంగతే అలా ఉంటే, ఇంక ఆ బ్రహ్మ సృష్టించిన ప్రాణుల సంగతి చెప్పేదేముంది. ఓ దేవదేవా! నేను కూడా తుచ్ఛము, అశాశ్వతము అయిన ఈ శరీరము మీద వ్యామోహమును విడిచిపెట్టి, శాశ్వతుడవు అయిన నీ పాదములను పూజిస్తున్నాను. మానవులు కూడా నీ పాదములను

భజిస్తే వారికి ఎటువంటి భయాందోళనలు ఉండవు.

ఓ దేవదేవా! నీకు పుట్టడం అవసరం లేకపోయినప్పటికీ, నీవు లోక కల్యాణము కొరకు సత్వ, రజస్తమోగుణములతో కూడిన మానవులుగా అవతరించావు. నీ లీలలను లోకాలకు ప్రకటించావు. సాత్వికమైన నీ లీలలను స్తుతిస్తే, అదే మోక్షానికి దారి చూపుతుంది. కాని మానవులు నీ యొక్క రాజస, తామస లీలలనే తలచుకుంటూ, మోహంలో పడిపోతున్నారు.

ఓ దేవా! సత్వగుణము అవలంబించినందువలన నిర్భయత్వము, ఆత్మానందము, వైకుంఠప్రాప్తి కలుగుతాయి. కాని రజస్, తమోగుణములను అవలంబించినందువలన, అవేవీ కలగకపోగా, బంధనములు కలుగుతాయి. కాబట్టి మూడులోకములలో ఉన్న వారు శుద్ధ సత్వ గుణ ప్రధానమైన నీ నారాయణ స్వరూపమునే ధ్యానిస్తుంటారు. ఆ కారణం చేత నేను కూడా విశ్వరూపుడు, విశ్వమునకు అంతా గురువు, మూడులోకములలో వ్యాపించి ఉన్న వాడు, నరనారాయణ స్వరూపములలో ఉన్న ఆ పరమాత్మకు నమస్కరిస్తున్నాను.

నిరంతరము ప్రాపంచిక విషయములలో మునిగి తేలుతూ, ఇంద్రియ సుఖముల కొరకుపాకులాడుతూ, చలించిన మనస్సు, బుద్ధి కలిగిన వారు నీ గురించి ఏ మాత్రము తెలుసుకోలేరు. ఓ దేవా! నీ గురించి తెలుసుకోవాలంటే వేదములు, అందులో ఉన్న జ్ఞానమే ప్రమాణము. బ్రహ్మ మొదలగు వారు కూడా సాంఖ్యయోగము మొదలగు మార్గములను అవలంబించి, నీ గురించి పూర్తిగా

తెలుసుకోలేకున్నారు. సాంఖ్యవాదులు నీ గురించి వివిధ రకములైన వాదనలను అనుసరిస్తూ, వారి వారి భావములను వెల్లడి చేస్తున్నారు. కానీ నీ గురించి నీ స్వరూప జ్ఞానము గురించిన విషయం చాలా నిగూఢంగా ఉంటుంది, బ్రహ్మమొదలగు వారికి కూడా తెలుసుకోడానికి వీలు కాదు అన్న విషయం ఎవరికీ తెలియదు. అటువంటి నీకు నమస్కరిస్తున్నాను.” అని మార్కండేయుడు నర నారాయణులను భక్తితో కీర్తించాడు.” అని సూత పౌరాణికుడు శౌనకాది మహామునులకు మార్కండేయ మహర్షి గురించి వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము ఎనిమిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము

తొమ్మిదవ అధ్యాయము.

నైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంలో సూత పౌరాణికుడు శౌనకుడు మొదలగు మహామునులకు మార్కండేయ వృత్తాంతమును ఇలా వినిపిస్తున్నాడు.

“ఓ బ్రాహ్మణోత్తములారా! ఈ ప్రకారంగా తనను కీర్తించిన

మార్కండేయుని చూచి నర నారాయణులలో నారాయణుడు ఇలా అన్నాడు.

“ఓ బ్రహ్మర్షివరేణ్య! నీవు ఏకాగ్రమైన చిత్తంతో, చలించని భక్తితో, తపస్సుతో, వేదాధ్యయనంతో, ఇంద్రియ నిగ్రహముతో, నా తత్వమును గ్రహించి సిద్ధి పొందావు. నేను నీ భక్తికి నీ బ్రహ్మచర్య దీక్షకు, తృప్తి చెందాను. నీకు ఏ వరం కావాలో కోరుకో. ఇస్తాను.” అని అన్నాడు. అప్పుడు మార్కండేయ ఋషి ఇలా అన్నాడు.

“దేవా! నిన్ను శరణు జొచ్చిన వారి దుఃఖములను పోగొట్టే వాడా! నీవు నన్ను వరాలు కోరుకోమన్నావు. నీవు నా ఎదురుగా నిలబడి ఉండటమే నాకు గొప్ప వరము. నిన్ను చూచిన తరువాత ఇంకా కోరుకోడానికి ఏముంటుంది. ఎంతో మంది యోగులు నీ పాదములనుసేవించి ముక్తి పొందుతున్నారు. అటువంటి పాదములను నేను ఈనాడు ప్రత్యక్షంగా చూస్తున్నాను. ఇంతకన్నా కావాల్సింది ఏముంది. నీవు నీ మాయతో ఈ లోకంలో ఉన్న జీవుల మధ్య నామ, రూపములతో భేదభావమును కల్పిస్తున్నావు. లోకపాలకులు కూడా మూడు లోకములను భేదబుద్ధితో చూస్తున్నారు. ఇదంతా నీ మాయ అని నాకు తెలుసు. ఆ మాయను పరిపూర్ణంగా చూడాలని ఉంది. ఆ వరం ప్రసాదించు.” అని అడిగాడు. నారాయణుడు “నీవు కోరినట్టు జరుగుతుంది.” అని వరం ఇచ్చాడు. తరువాత నరనారాయణులు బదరికాశ్రమమునకు వెళ్లిపోయారు.

మార్కండేయుడు తన ఆశ్రమములో ఉంటూ అగ్ని, సూర్యుడు, భూమి, జలము, వాయువు, ఆకాశము, ఆత్మ వీటి యందు

ఆత్మస్వరూపుడైన పరమాత్మను దర్శిస్తూ, మనసులోనే పరమాత్మకు సకల ఉపచారములనుచేస్తూ, పూజలు చేస్తూ ఆత్మానందాన్ని పొందుతున్నాడు.

ఒకరోజు మార్కండేయుడు సంధ్యావందనము చేసకుంటుంటే ప్రచండంగా గాలి వీచింది. నల్లని మేఘములు ఆకాశంలో కమ్ముకున్నాయి. ఉరుములు మెరుపులతో ప్రచండ వర్షధారలతో ధారాపాతంగా వర్షం కురవ సాగింది. సప్తసముద్రాలు కలిసిపోయాయి. భూమండలము అంతా జలమయం అయింది. ఇది చూచి మార్కండేయుడు ఆశ్చర్యపోయాడు. అంతలోనే భయం, దుఃఖం ఆవరించింది.

ఈ జలమయమైన భూమండలాన్ని దూరం నుండి చూస్తున్నాడు. భూమి మీద జలరాసి తప్ప జీవరాసి లేదు. చెట్టు పుట్టలు పర్వతాలు నదులు అన్నీ ఏకం అయ్యాయి. నీరు తప్ప మరేమీ కనిపించడం లేదు. మార్కండేయుడు ఒక్కడే ఆ జలరాసిలో అటు ఇటు తిరుగుతున్నాడు. ఆకాశం భూమి ఏమీ కనిపించడం లేదు. ఆకలితో దాహంతో అల్లల్లాడిపోతున్నాడు మార్కండేయుడు. మరణయాతన అనుభవిస్తున్నాడు. ఈ ప్రకారంగా వేలాది సంవత్సరములు గడిచిపోయాయి. ఆ జలరాసిలో ఒక రావి చెట్టును చూచాడు మార్కండేయుడు. ఆ వటవృక్షము మధ్యలో, ఒక రావి ఆకు మీద ఒక చిన్ని బాలుడు పడుకొని ఉన్నాడు. ఆ బాలుని శరీర కాంతితో భూమండలము వెలిగిపోతూ ఉంది. ఆ బాలుడి శరీరం శ్యామల వర్ణంలో ఉంది. అందమైన ముఖము, శంఖము వంటి కంఠము.

విశాల వక్షస్థలము, చక్కని ముక్కు, విల్లులాంటి కనుబొమలు, నుదుటిమీద అల్లల్లాడే ముంగురులు, ఎర్రని పెదాలు, అమృతాన్ని పంచిపెడుతున్నదా అన్నట్టు ఉన్న చిరునవ్వు, చల్లని చూపులు, తన రెండు చేతులతో తన కాలిని పట్టుకొని నోటి దగ్గరపెట్టుకొని కాలి బొటన వేలిని చీకుతూ ఉన్న ఆ చిన్నిబాలుని చూచాడు మార్కండేయుడు. ఆశ్చర్యపోయాడు.

ఈ బాలుని చూడగానే మార్కండేయునికి అంతవరకు పడ్డ శ్రమ తొలగి పోయింది. ఆకలి దష్టిక నశించిపోయాయి. నూతన ఉత్సాహం ఉరకలు వేసింది. మార్కండేయుని ఒళ్లంతా పులకించింది. నెమ్మదిగా ఆ బాలుని వద్దకు వెళ్లాడు. ఆ శిశువు ఊపిరి పీల్చినపుడు ఆ ఊపిరితో కూడా మార్కండేయుడు ఆ శిశువు పొట్టలోకి వెళ్లిపోయాడు. ఆ శిశువు పొట్టలో ప్రళయానికి ముందు ఈ విశ్వం ఎలా ఉందో అటువంటి విశ్వాన్ని చూచాడు మార్కండేయుడు. ఇంకా ఆశ్చర్యపోయాడు. ఆ శిశువు పొట్టలో ఆకాశము, స్వర్గము, భూమి, జ్యోతిర్మండలము, పర్వతములు, నదులు, సముద్రములు, వర్షములు, లోకములు, దిక్కులు, దేవతలు, అసురులు, వనములు, నగరములు, పట్టణములు, గ్రామములు, ఆశ్రమములు, జాతులు, వర్ణములు, వృత్తులు, పంచభూతములు, భౌతికపదార్థములు, అన్నీ ఆ బాలునిపొట్టలో ఉన్నాయి. ఆ బాలుని పొట్టలో తన ఆశ్రమమును కూడా చూచాడు. ఇంతలో ఆ శిశువు తనలో నుండి శ్వాసను బయటకు వదిలాడు. ఆ శ్వాసతో పాటు మార్కండేయుడు శిశువు పొట్టలోనుండి వేగంగా బయటకు విసిరివేయబడ్డాడు. అమాంతం వచ్చి అనంత జలరాసిలో పడ్డాడు.

మార్కండేయుని చూచి ఆ బాలుడు చిరునవ్వునవ్వాడు.
మార్కండేయుని మీద ప్రేమతో కూడిన చూపులు ప్రసరించాడు. ఆ
చూపులతో పాటు మార్కండేయుడు ఆ బాలుని కళ్లగుండా
హృదయములోనికి ప్రవేశించాడు. అక్కడ శ్రీహరిని దర్శించాడు
మార్కండేయుడు. శరీరం పులకించిన మార్కండేయుడు శ్రీహరి
దగ్గరగా వెళ్లాడు. అంతలోనే శ్రీహరి మాయం అయ్యాడు. ఆ స్థానంలో
ఒక వెలుగు కనిపించింది. ఆ వెలుగు చూడలేక మార్కండేయుడు
గట్టిగా కళ్ళుమూసుకున్నాడు.

కళ్ళుతెరిచేటప్పటికి మార్కండేయుడు తన ఆశ్రమంలో
ఉన్నాడు. అర్హు పాత్ర ఎదురుగా ఉంది. సంధ్యావందనం
చేసుకుంటున్నాడు. చుట్టు చూచాడు. లోకం అంతా ప్రశాంతంగా
ఉంది. ఆ జలరాసి లేదు. వటవృక్షము లేదు. ఆకు లేదు. దాని మీద
బాలుడు లేడు. ఇదంతా పరమాత్మ మాయగా గుర్తించాడు. శ్రీహరి
లీలలకు మార్కండేయుడు ఆశ్చర్యపోయాడు.” అని సూత పౌరాణికుడు
శౌనకుడు మొదలగు మహామునులకు మార్కండేయుని ప్రళయకాల
సందర్శనమును వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము తొమ్మిదవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము

పదవ అధ్యాయము.

నైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంలో సూత
పౌరాణికుడు శౌనకాది మహామునులకు మార్కండేయ చరిత్రను
వినిపిస్తున్నాడు.

“బ్రాహ్మణోత్తములారా! మార్కండేయుడు శ్రీహరి సృష్టించిన
మాయను కళ్లారా చూచాడు. ఆశ్చర్యపోయాడు. శ్రీహరిని
శరణుజొచ్చాడు. “ఓ దేవా! నీవు జ్ఞానస్వరూపుడవు. నీ మాయకు బ్రహ్మ
మొదలగు దేవతాగణములు కూడా అతీతులు కారు. అందరినీ నీ
మాయ మోహంలో పడేస్తుంది. నేను నీ పాదములను
ఆశ్రయిస్తున్నాను. నన్ను కరుణించు.” అని ప్రార్థించాడు.

ఆ సమయంలో ఈశ్వరుడు, పార్వతి ఆకాశ మార్గంలో వెళు
తున్నారు. కింద తన ఆశ్రమంలో తపస్సు చేసుకుంటున్న
మార్కండేయుని చూచారు. పార్వతి పరమేశ్వరునితో ఇలా అంది.
“నాథా! అటు చూడండి. తన దేహమును, ఇంద్రియములను
జయించి, నిశ్చలంగా కూర్చుని తపస్సు చేసుకుంటున్న ఆ బ్రాహ్మణుని
గమనించండి. అతని ముఖంలో ప్రశాంతత గమనించండి. మరి
ఆయన అంతటి తపస్సు చేస్తున్నాడు కదా. మీరు వెళ్లి ఆయన తపస్సుకు
సిద్ధిని కలిగించండి.” అని అడిగింది. ఆ మాటలకు ఈశ్వరుడు ఇలా
అన్నాడు.

“దేవీ! ఈయన మార్కండేయుడు అనే బ్రహ్మర్షి. ఈయన శ్రీమహావిష్ణువు అనుగ్రహాన్ని పొందిన వాడు. ఆయన మీద అచంచలమైన భక్తి కలవాడు. ఈయనకు ఏ వరములు అవసరము లేదు. స్వర్గసుఖములు కానీ చివరకు ముక్తిని కానీ కోరుకోడు. అయినా సరే నీ కోరిక మేరకు నేను ఆయన వద్దకు పోయి ఆయనతో మాట్లాడతాను. ఇటువంటి మహాబుఘలను కలుసుకోవడం వలన నాకు మేలు జరుగుతుంది.” అని అన్నాడు.

వెంటనే పరమేశ్వరుడు మార్కండేయుని వద్దకు వెళ్లాడు. మార్కండేయుని ముందు నిలబడ్డాడు. నిశ్చలంగా కూర్చుని తపోసమాధిలో ఉన్న మార్కండేయుడు పరమేశ్వరుని రాకను గమనించలేదు. లేవలేదు. ఇలా కాదని పరమేశ్వరుడు మార్కండేయుని హృదయంలో ప్రవేశించాడు.

తన హృదయంలో ప్రవేశించిన పరమేశ్వరుని చూచాడు మార్కండేయుడు. సంభ్రమంతో కళ్లు తెరిచాడు. తన హృదయంలో కనిపించిన పరమేశ్వరుడు తన కళ్లముందు కనపడటం చూచి ఆశ్చర్యపోయాడు మార్కండేయుడు. పరమేశ్వరుడు మెరుపులా ప్రకాశిస్తున్నాడు. జటాజూటములతో, మూడు నేత్రములతో, శూలమును ధరించి, జపమాలను చేతబూని, కపాల ధారియై తన ఎదుల నిలబడి ఉన్న పరమేశ్వరుని చూచాడు మార్కండేయుడు.

సమాధి స్థితిలోనుండి బయటకు వచ్చాడు. పార్వతీ సమేతంగా తన ఎదుట నిలిచిఉన్న పరమేశ్వరుడికి నమస్కరించాడు. పార్వతీ పరమేశ్వరులను స్వాగతించి సత్కరించాడు. అర్ఘ్యము, పాద్యము, ఆసనము సమర్పించాడు. గంధము, ధూపము, నివేదన సమర్పించాడు. పార్వతీ పరమేశ్వరులను శక్తిమేరకు పూజించాడు. తరువాత చేతులు జోడించి పరమేశ్వరునితో ఇలా అన్నాడు.

“దేవా! నీవు ఆత్మానందాన్ని అనుభవించే పూర్ణ కాముడవు. నీకు కోరదగినది అంటూ ఏమీ లేదు. ఈ చరాచర జగత్తు నీ వలననే ప్రశాంతంగా ఉంది. నీవు నిర్గుణుడవు. ఆనంద స్వరూపుడవు. సత్త్వగుణమును ధరించి ప్రమృడరూపుడుగను, రజోగుణమును ఆశ్రయించి ఘోరరూపుడుగను, తమోగుణములు ఆశ్రయించి రుద్రుడుగను ప్రకటితమౌతున్నావు. అట్టి నీకు నమస్కారము. ఓ దేవా! మానవ మాత్రుడను నేను నీకేమి సేవ చేయగలను.” అని అడిగాడు.

మార్కండేయుడు చేసిన అతిథి సత్కారములకు, పూజలకు సంతోషుడైన ఈశ్వరుడు మార్కండేయునితో ఇలా అన్నాడు. “మునివర్యా! నీ తపస్సుకు మెచ్చాను. నీకు ఏం వరం కావాలో కోరుకో ప్రసాదిస్తాను. త్రిమూర్తులు అయిన బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు వరములు ఇవ్వడంలో శ్రేష్టమైన వారు. నీవు సత్త్వగుణ సంపన్నుడవైన బ్రాహ్మణుడవు. సదాచార సంపన్నులు, శాంత చిత్తులు, కోరికలు లేని వారు, భూత దయ కలవారు, ఇతరుల మీద వైరము శత్రుత్వము లేని వారు, అందరినీ సమంగా ఆదరించేవారు అయిన బ్రాహ్మణులు మాయందు ఏకాగ్రమైన భక్తి కలిగి ఉంటారు. లోకపాలకులు కూడా బ్రాహ్మణులను పూజిస్తుంటారు. త్రిమూర్తులము అయిన మేము కూడా

మీ వంటి సద్బ్రాహ్మణులను గౌరవిస్తాము. మీరు మా త్రిమూర్తులలో ఎటువంటి భేదభావమును కలిగి ఉండరు. మాలోనే కాదు సమస్త భూతములను సమంగా చూస్తారు, ఆదరిస్తారు. అందుకే మీ వంటి బ్రాహ్మణులు అంటే మాకు గౌరవము.

భూలోకంలో ఎన్నోపుణ్య తీర్థములు, నదులు ఉన్నాయి. ఆ తీర్థములలో ఎన్నో ఆలయములు, అందులో మట్టితో చేసినవి, రాతితో చేసినవి అయిన ఎన్నో నిగ్రహములు పూజింపబడుతున్నాయి. ఆ నిగ్రహములను పూజిస్తే ఎంతో కాలానికి కానీ ఫలితములు లభించవు. కానీ మీ వంటి సత్పురుషులు, మిమ్ములను కేవలం దర్శించినంత మాత్రమే చేతనే మానవులను పవిత్రం చేయగలరు. మీ వంటి సత్పురుషులు సమాధి చేత, తపస్సు చేత, స్వాధ్యాయము చేత (వేదాధ్యయనము చేత), ఇంద్రియ నిగ్రహము, మనో నిగ్రహము చేతా, మిమ్ములను దర్శిస్తుంటారు. అటువంటి బ్రాహ్మణోత్తములైన మీకు మేము నమస్కరిస్తున్నాము. ఎన్నో పాపములు చేసిన వారు, కడజాతిలో పుట్టిన వారు, నీచ కులజులు కూడా మీ దర్శనము చేతనే పవిత్రులు అవుతున్నారు. అట్టి నీవు ఏదో ఒక వరము కోరితే ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను.” అని అన్నాడు పరమేశ్వరుడు.

పరమేశ్వరుని నోటి నుండి ఆమాటలు విన్న మార్కండేయుడు ఇలా అన్నాడు. “ఓ దేవా! మీ త్రిమూర్తుల గురించి వినడం, తెలుసుకోవడం మా వంటి దీనులకు ఎల్లప్పుడూ అవసరమే. కానీ జగదీశ్వరులైన మీరు మీ అభీనములో ఉన్న మాబోటి వారికి నమస్కరించడం, స్తుతించడం జరుగుతూ ఉంటుంది. త్రిమూర్తులైన

మీకు తెలియని ధర్మం లేదు. కాని జీవులకు ధర్మబోధ చేయడానికి, వారిని మంచి మార్గంలో పెట్టడానికి, ఇటువంటి పనులు చేస్తుంటారు. తద్వారా జీవులకు ధర్మబోధ చేస్తుంటారు. మా వంటి వారు చేసే కార్యములను ధర్మకార్యములుగా ఆమోదిస్తుంటారు. మాయ మీ అధీనంలో ఉంటుంది. మేము ఆ మాయచేత మోహితులమై ఉంటాము. మీరు నాకు నమస్కరించడం, నన్ను స్తుతించడం ఆ మాయలో భాగమే అనుకుంటున్నాను. కేవలము నాకు నమస్కరించి నన్ను కీర్తించి నంత మాత్రాన తమయొక్క మహత్తుకు ఏమీ లోపం కలుగదు. మీరు పరమాత్మ స్వరూపులు. కేవలం సంకల్ప మాత్రం చేత ఈ జగత్తును సృష్టించి, ఆ జగత్తులో ఉన్న జీవులలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ప్రవేశిస్తారు. మీకు ఏ కర్మ చేయవలసిన అవసరము లేక పోయినా, ప్రకృతి గుణములైన సత్వ, రజస్, తమోగుణములను అనుసరించి దేహములు ధరించి కర్మత్వభావనలేకుండా కర్మలు చేస్తూ, ప్రకాశిస్తుంటారు. అది మీకు వినోదము. త్రిగుణమయుడు, త్రిగుణములను శాసించేవాడు, విశుద్ధుడు, పరబ్రహ్మ స్వరూపుడు అయిన ఆ పరమాత్మకు నమస్కరిస్తున్నాను.

దేవా! నీ దర్శనభాగ్యం చేతనే నాకు అన్ని కోరికలు సిద్ధించాయి. ఇంక కోరడానికి ఏమీ లేదు. కాని ఒక్క వరం కోరుతున్నాను. నాకు ఆ పరమాత్ముని యందు, ఆయన భక్తుల యందు, అచంచలమైన భక్తి ఎల్లప్పుడూ కలిగి ఉండాలని కోరుకుంటున్నాను.” అని అన్నాడు.

మార్కండేయుని వినయపూర్వకమైన మాటలకు పార్వతీ పరమేశ్వరులు పరమానంద భరితులయ్యారు. మార్కండేయునితో

ఇలా అన్నారు. “ఓ మహర్షీ! నీవు శ్రీహరి మీద అచంచలమైన భక్తిని కలిగి ఉన్నావు. ఆ భక్తి ప్రమత్తులే నీ కోరికను సఫలం చేస్తాయి. ఈ కల్పము అంతము వరకు నీవు జీవించి ఉంటావు. నీ కీర్తి అజరామరమై, అమరత్వము కలిగి ఉంటుంది. నీ చరిత్ర పురాణంగా చెప్పుకుంటారు.” అని ఆశీర్వాదించాడు మహేశ్వరుడు. తరువాత పార్వతీ పరమేశ్వరులు అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయారు.

ఓ బ్రాహ్మణోత్తములారా! పరమేశ్వరుని వర ప్రభావంతో మార్కండేయుడు నేటికీనీ జీవించి ఉన్నాడు. మార్కండేయుని చరిత్రను మీకు వివరించాను. పరమాత్మ తన మాయచేత సృష్టి, ప్రళయము రూపములో ఉన్న ఈ సంసారమును కల్పించాడు. ఈ సత్యాన్ని తెలుసుకోలేని మానవులు, మార్కండేయుని వృత్తాంతమును విని, ప్రళయము ఎప్పుడో కల్పాంతంలో వస్తుంది అని చెప్పుకుంటూ ఉంటారు. నిజానికి ఈ సంసారంలో ప్రతిరోజూ ఒక ప్రళయమే. కళు మూస్తే ప్రళయం. కళ్లు తెరిస్తే సృష్టి. ఈ రెండి మధ్య ఉన్నదే మాయాకల్పిత సంసారం. ఈ మార్కండేయుని చరిత్రను చదివేవారు, విన్న వారు, ఇతరులకు చెప్పేవారు, కర్తవాసనల నుండి సంసార భయంనుండి విముక్తులవుతారు.” అని సూత పౌరాణికుడు శౌనకాది మహామునులకు మార్కండేయ చరిత్రను వివరంగా చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము పదియవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము

పదకొండవ అధ్యాయము.

నైమిశారణ్యంలో, సత్రయాగ సందర్భంలో,
సూతపౌరాణికుడు శౌనకుడు మొదలగు మహామునులకు
మార్కండేయ పురాణమును వినిపించిన తరువాత శౌనకుడు ఇలా
అడిగాడు.

“మహాభాగా! నాకు ఈ కింది విషయములు
తెలుసుకోవాలని ఉంది. దయచేసి చెప్పండి. మంత్ర తంత్రములతో
శ్రీహరిని విగ్రహ రూపంలో, ఆయన వివిధ అంగములను,
ఉపాంగములను, ఆయన ధరించిన ఆయుధములను, ఆయనకు
వివిధ వేషములను కల్పించి, ఆరాధించే తాంత్రికులు ఏ యే
తత్త్వములతో ఆరాధిస్తారు, వారి ఆరాధనా పద్ధతులు ఏమిటి? అలాగే
మానవులు కూడా ఎన్నో క్రియలతో వివిధములైన రూపములతో
పరమాత్మను ఆరాధిస్తారు. మాకు ఆ క్రియాయోగముల గురించి
తెలుపవలసినది.” అని అడిగాడు.

దానికి సౌత పౌరాణికుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

“మహామునులారా! బ్రహ్మ మొదలగు దేవతాగణములు వేదముల
ద్వారా, తంత్రముల ద్వారా వర్ణించిన విష్ణువు యొక్క విభూతులను
మీకు నేను వివరిస్తాను. ఈ అనంత విశ్వము చేతన స్వరూపము.
దానికి మనము విరాట్ స్వరూపమును కల్పించుకున్నాము. ఆ విరాట్
స్వరూపములో మూడు లోకములను చూస్తున్నాము. ప్రకృతి,

సూత్రము, మహాత్ తత్వము, అహంకారము, పంచ తన్మాత్రలు అంటే శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధములు, ఈ తొమ్మిది తత్వముల ద్వారా, ఐదు జ్ఞానేంద్రియములు, ఐదు కర్మేంద్రియములు, మనస్సు మొత్తము పదకొండు ఇంద్రియముల ద్వారా, ఈ విరాట్పరుషుడు ప్రకటితమయ్యాడు. ఈ వికారములు అన్నీ కలిస్తేనే సృష్టి. ఆ సృష్టియే విరాట్ స్వరూపము.

ఈ భూమి ఆ విరాట్ పురుషుని పాదములు. స్వర్గము తల. ఆకాశము నాభి. సూర్యుడు కళ్లు. వాయువు ముక్కు. చిక్కులు రెండు చెవులు. ప్రజాపతి జననాంగము. యముడు విసర్జకావయవము. లోకపాలకులు చేతులు. చంద్రుడు మనస్సు. యముడు కనుబొమ్మలు. లజ్జ పైపెదవి. లోభము కింది పెదవి. దంతములు వెన్నెల. చిరునవ్వు మాయ. వృక్షములు చర్మము మీది వెంట్రుకలు. మేఘములు తలమీద ఉన్న కేశములు. పరమాత్మను మనం ఈ విధంగా విరాట్ స్వరూపునిగా ఊహించుకుంటున్నాము. మానవులు ఎలాగైతే అవయవములతో కూర్చబడి ఉన్నాడో, అలాగే విరాట్పరుషుడు కూడా ఈ ప్రకృతే అవయవములుగా కూర్చబడి ఉన్నాడు.

ఈ విరాట్ పురుషుని పరిమాణము ఊహించలేనిది. మనలో ఉన్న చైతన్యమే శ్రీహరి వక్షస్థలములో ప్రకాశిస్తున్న కౌస్తుభ మణి. దాని నీడయే శ్రీవత్సము అనే పుట్టు మచ్చ. ఆయన మాయయే ఆయన ధరించిన వనమాల. వాక్కు, ఛందస్సు ఆయన ధరించిన పట్టు వస్త్రము. ఆయన ధరించిన యజ్ఞోపవీతము ఓంకారము. సాంఖ్యము, యోగము అనే శాస్త్రములు ఆయన చెవికి ధరించిన

మకరకుండలములు. బ్రహ్మలోకమే ఆయన కిరీటము. ఈ ప్రకృతియే ఆయన కూర్చునే ఆసనము. సత్వగుణమే ఆయన చేతిలో ఉన్న పద్మము. ఆయన చేతిలోని గద, మానవుని లోని ఓజస్సు, సహనము, బలము వీటితో కూడిన ప్రాణతత్వము. శంఖము జలతత్వము. సుదర్శన చక్రము తేజస్సు. ఖడ్గము ఆకాశము. తమస్సు చర్మము. ధనుస్సు కాలము. కర్తలు... బాణములు. సంకల్పవికల్పములతో కూడిన మనస్సు రథము. పంచతన్మాత్రలు రథము యొక్క బయట భాగము. సూర్యమండలము పూజావిధానము, యజ్ఞము; దీక్ష, భగవంతుని సేవ.

భగవానుడు అనే పదంలో భగ అంటే ఐశ్వర్యము. దానికి ప్రతీక ఆయన చేతిలోని కమలము. ధర్మము, యశస్సు ఆయన చామరము, వ్యజనము. శ్రీహరి పరుండిన ఆత పత్రమే వైకుంఠము. వేదములు గరుడుడు. వేదములతో కూడిన యజ్ఞరూపుడే విష్ణువు. నిరంతరము పరమాత్మను అంటి పెట్టుకొని ఉన్న శ్రీలక్ష్మి భగవంతుని నిత్యశక్తి స్వరూపము. విష్ణుపార్శ్వదులలో ముఖ్యుడైన విష్ణుకేనుడు పాంచరాత్రములు అనే ఆగమముల స్వరూపము. నంద సునందులు మొదలగు ఎనిమిది మంది ద్వారపాలకులు అణిమ గరిమ మొదలగు అష్టసిద్ధులు. శ్రీమన్నారాయణుడు స్వయముగా వాసుదేవుడు, సంకర్షణుడు, ప్రద్యుమ్నుడు, అనిరుద్ధుడు అనే నాలుగు విధములైన రూపములు అనే వ్యూహములగా చెప్పబడుతున్నాడు. (కృష్ణుడి పేరు వాసుదేవుడు, ఆయన అన్నగారు బలరాముడు (సంకర్షణుడు), ఆయన కుమారుడు (ప్రద్యుమ్నుడు), ఆయన మనుమడు (అనిరుద్ధుడు). ఈ రూపములన్నీ పరమాత్మ స్వరూపాలే, కేవలం రూపములే వేరు అని భావన.) ఈ పరమాత్మయే విషయములు,

ఇంద్రియములు, ఆశయములు, జ్ఞానము వీటితో కూడిన కర్తృలద్వారా, స్థూల, సూక్ష్మ, కారణ, తులీయ, శరీరములుగా భావించబడుతున్నాడు. పరమాత్మ వాసుదేవ, సంకర్షణ, ప్రద్యుమ్న, అనిరుద్ధ రూపములతో నాలుగు వ్యూహములుగా ఎలా భావించబడుతున్నాడో అలాగే స్థూల, సూక్ష్మ, కారణ, తులీయ అవస్థల ద్వారా ధ్యానించబడుతున్నాడు. శబ్ద, స్పర్శ, రస, రూప, గంధములు అనేవి ఐదు తన్మాత్రలు ఇవి బాహ్యంగా కనపడేవి. అంటే స్థూల శరీరము. ఇంద్రియములకు అధిపతి మనస్సు అంటే సూక్ష్మశరీరము. ఈ రెండింటిని అంటే స్థూల, సూక్ష్మ శరీరములకు కారణము అహంకారము. అదే కారణ శరీరము. ఈ మూడింటిని చూస్తూ ఉండేది జ్ఞానము. అదే తులీయావస్థ. ఈ నాలుగు అవస్థలకు ఉపయోగపడే రూపము అదే భగవంతుని ఉపాసన. ఈ రూపమును పరమాత్మ ధరించి ఈ అనంత విశ్వమును నడుపుతున్నాడు. పైన చెప్పబడిన నాలుగు వ్యూహములలో వాసుదేవుడు అంగము, సంకర్షణుడు ఉపాంగము. ప్రద్యుమ్నుడు అస్త్రము. అనిరుద్ధుడు పార్శ్వదుడు. సాక్షాత్తు పరమాత్మ ఈ నాలుగు మూర్తులను ధరించాడు. సూక్ష్మంగా చెప్పాలంటే పరమాత్మ అన్నీ తానే అయి, అనేక రూపములు ధరించి ఈ అనంత విశ్వమును పాలిస్తున్నాడు. మన అజ్ఞానంతో పరమాత్మకు అనేక రూపములు, పేర్లు పెట్టి, వారి మధ్య భేదభావమును కలిగిస్తున్నాము. పరమాత్మ ఒక్కడే. ఇద్దరు కాదు. అనేకం అసలే కాదు కాని సమస్త ప్రాణకోటిలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు అన్న సత్యమే భాగవత ధర్మము.

పరమాత్మ తన భక్తులకు ఆత్మస్వరూపంతో, స్వయం ప్రకాశకుడుగా కనపడతాడు. పరమాత్మ జ్ఞాన స్వరూపుడు. ఆయన

తన మాయాశక్తి చేత ఈ జగత్తులో సృష్టి, స్థితి లయములను కలుగజేస్తున్నాడు. బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరుడు అనే పేర్లతో వేరు వేరుగా పిలువబడుతున్నాడు. నిజానికి పరమాత్మ ఒక్కడే. బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరుడు అని సృష్టి, స్థితి, లయకారులుగా మనం పిలుచుకుంటున్నాము. అటువంటి పరమాత్మను పొద్దుటే లేచి, శుచిగా, ఈ కింది మంత్రమును జపిస్తే, అతని మనసులో భగవంతుడు కొలువుంటాడు.

శ్రీకృష్ణ కృష్ణసఖ వృష్ణః భావనిధు గ్రాజన్యవంశదహనాపవర్గ వీర్భు
గోవిన్ద గోపవనితావ్రజభృత్యగీత తీర్థశ్రవః శ్రవణమజ్జల పాహి భృత్యాన్॥”

అని సూతపౌరాణికుడు పరమాత్మను ధ్యానించే మంత్రమును ఉపదేశించాడు. అంతా విన్న తరువాత శౌనకుడు ఇలా అన్నాడు.

“పౌరాణికా! సౌరగణములు ఏడు ప్రతి మాసములోనూ వేరు వేరు ప్రదేశములలో ఉంటారు అని అన్నారు కదా! నాకు ఆ సౌరగణముల పేర్లు, వారు చేసే పనులు, మాకు వివరించండి.” అని అడిగాడు. దానికి సూత పౌరాణికుడు ఇలా చెబుతున్నాడు.

“బ్రాహ్మణోత్తములారా! సూర్యుడుకూడా పరమాత్మ సృష్టిలో ఒక భాగమే. లోకములకు వెలుగు నివ్వడానికి సూర్యుడు నియమితుడయ్యాడు. ఆ పరమాత్మయే సూర్యుడుగా వెలుగుతున్నాడు అని శాస్త్రములు చెబుతున్నాయి. వేదములలో చెప్పబడిన సకల వైదిక కర్తలకు సూరుడే మూలము. సూర్యుని ఋషులు వివిధ

రూపములతో ఉపాసిస్తున్నారు. అవి తొమ్మిది విధములు.

(1)కాలము(ఉదయము, మధ్యాహ్నము, సాయంత్రము),

(2)దేశము(యజ్ఞము చేసే ప్రదేశము),

(3) క్రియ(దేవతారాధనలు),

(4) కర్త(యజ్ఞయాగములు చేసేవారు, చేయించే ఋత్విక్కులు),

(5)కరణము(యజ్ఞము చేయడానికి కావలసిన సాధనములు),

(6)కార్యము(యజ్ఞయాగములు),

(7)ఆగమము(యజ్ఞయాగములలో పఠించే వేదమంత్రములు),

(8)ద్రవ్యము(యజ్ఞములు చేయడానికికావలసిన సామగ్రి,

హోమద్రవ్యములు),

(9)ఫలము(యజ్ఞయాగములు చేసినందువలనకలిగే ఫలము)

అని తొమ్మిది విధములుగా సూర్యుడు ఉపాధి భేదములతో

ఉపాసింపబడుతున్నాడు.

కాలస్వరూపుడు అయిన సూర్యుడు పన్నెండు గణములతో కూడి పన్నెండు మాసములలో సంచరిస్తున్నాడు.

చైత్రమాసంలో సూర్యుడు ధాత అనే రూపంలో కృతస్థలి అనే అష్టరస, హేతి అనే రాక్షసుడు, వాసుకి అనే నాగరాజు, రథకృత్తు అనే యక్షుడు, పులస్త్యుడు అనే ఋషి, తుంబురుడు అనే గంధర్వుడు వీరితో కూడి చైత్రమాసంలో సంచరిస్తాడు.

వైశాఖ మాసంలో సూర్యుడు, అర్జుముడు అనే పేరు ధరించి, పులహుడు అనే ఋషితో, అథౌజుడు అనే యక్షునితో, ప్రహేతి

అనే రాక్షసునితో, పుంజికస్థలి అనే అష్టరసతో, నారదుడు అనే ఋషితో, కచ్చనీరము అనే పాముతో, వైశాఖమాసమును నిర్వహిస్తాడు.

జ్యేష్ఠమాసములో సూర్యుడు మిత్రుడు అనే పేరుతో, అత్రి అనే ఋషితో, పౌరుషేయుడు అనే రాక్షసునితో, తక్షకుడు అనే నాగముతో, మేనక అనే అష్టరసతో, హాహా అనే గంధర్వునితో, రథస్వనుడు అనే యక్షునితో జ్యేష్ఠమాసమును నిర్వహిస్తాడు.

ఆషాఢమాసంలో సూర్యుడు వరుణుడు అనే పేరుతో, వశిష్ఠుడు అనే ఋషితో, రంభ అనే అష్టరసతో, సహజిన్ముడు అనే రాక్షసునితో, హుహూ అనే గంధర్వునితో, శుక్రము అనే నాగముతో, చిత్రస్వనుడు అనే యక్షునితో, ఆషాఢ మాసమును నిర్వహిస్తాడు.

శ్రావణ మాసములో సూర్యుడు ఇంద్రుడు అనే పేరుతో, విశ్వావసుడు అనే గంధర్వునితో, శ్రోత అనే యక్షునితో, ఏలావత్ర అనే నాగముతో, అంగిరసుడు అనే ఋషితో, ప్రమోచ అనే అష్టరసతో, వర్చుడు అనే రాక్షసునితో, శ్రావణ మాసమును నిర్వహిస్తాడు.

భాద్రపదమాసములో సూర్యుడు వివస్వానుడు అనే పేరుతో ఉగ్రసేనుడు అనే గంధర్వునితో, వ్యాఘ్రుడు అనే రాక్షసునితో, ఆసారణుడు అనే యక్షునితో, భృగువు అనే ఋషితో, అనుమోచ అనే అష్టరసతో, శంఖపాలుడు అనే నాగముతో భాద్రపద మాసమును నిర్వహిస్తుంటాడు.

ఆశ్వయుజ మాసంలో సూర్యుడు త్వష్ట అనే పేరుతో,
జమదగ్ని అనే ఋషితో, కంబలుడు అనే నాగముతో, తిలోత్తమ అనే
అప్సరసతో, బ్రహ్మపేతుడు అనే రాక్షసునితో, శతజిత్తు అనే యక్షునితో,
ధృతరాష్ట్రుడు అనే గంధర్వునితో ఆశ్వయుజమాసమును నిర్వహిస్తాడు.

కార్తీక మాసములో సూర్యుడు విష్ణువు అనే పేరుతో,
అశ్వతరము అనే నాగముతో, రంభ అనే అప్సరసతో, సూర్యవర్చుడు అనే
గంధర్వునితో, సత్యజిత్తు అనే యక్షునితో, విశ్వామిత్రుడు అనే ఋషితో,
సుఖాపేతుడు అనే రాక్షసునితో కార్తీకమాసమును నిర్వహిస్తాడు.

సూర్యుడు మార్గశీర్ష మాసములో అంశువు అనే పేరుతో,
కశ్యపుడు అనే ఋషితో, తార్క్ష్యుడు అనే యక్షునితో, ఋతుసేనుడు
అనే గంధర్వునితో, ఊర్వశి అనే అప్సరసతో, విద్యుచ్ఛక్రుడు అనే
రాక్షసునితో, మహాశంఖము అనే నాగముతో, మార్గశీర్షమాసమును
నిర్వహిస్తాడు.

పుష్యమాసములో సూర్యుడు భగుడు అనే పేరుతో,
స్థూర్ణుడు అనే రాక్షసునితో, అరిష్టనేమి అనే గంధర్వునితో, ఊర్ణుడు
అనే యక్షునితో, ఆయువు అనే ఋషితో, కర్కొటకుడు అనే నాగముతో,
పూర్వచిత్తి అనే అప్సరసతో, పుష్యమాసమును నిర్వహిస్తాడు.

మాఘ మాసంలో సూర్యుడు పూషుడు అనే పేరుతో
ధనంజయ అనే నాగముతో, వాతుడు అనే రాక్షసునితో, సుషేణుడు

అనే గంధర్వునితో, సురుచి అనే యక్షునితో, ఘృతాచి అనే అప్సరసతో, గౌతముడు అనే ఋషితో, మాఘమాసమును నిర్వహిస్తాడు.

ఫాల్గుణ మాసములో సూర్యుడు పర్జన్యుడు అనే పేరుతో, ఋతువు అనే యక్షునితో, వర్షుడు అనే రాక్షసునితో, భరద్వాజుడు అనే ఋషితో, సేనజిత్తు అనే అప్సరసతో, విశ్వడు అనే గంధర్వునితో, ఐరావతము అనే నాగముతో, ఫాల్గుణ మాసమును నిర్వహిస్తాడు.

ఆదిత్యుని రూపముతో ఉన్న శ్రీహరి విభూతులను ఉదయము, సాయంత్రము స్మరించే మానవుల సకల పాపములు నశించిపోతాయి. పైన చెప్పిన విధంగా సూర్యుడు గంధర్వులతో, ఋషులతో, అప్సరసలతో కూడి పన్నెండు మాసములలో భూమండలము అంతా సంచరిస్తుంటాడు. భూమి మీద ఉండే జీవరాసులకు ప్రాణశక్తిని ప్రసాదిస్తుంటాడు.

ఈ పన్నెండు మాసములలో సూర్యునితో పాటు ఉన్న ఋషులు వేదములలో చెప్పబడిన స్తోత్రములను పఠిస్తుంటారు. గంధర్వులు ఆయన మహత్తును గానం చేస్తుంటారు. అప్సరసలు ఆయన ఎదురుగా నృత్యం చేస్తుంటారు. నాగులు అతని రథమునకు పగ్గములుగా ఉంటారు. యక్షులు సూర్యరథమునకు అలంకారములుగా ఉంటారు. రాక్షసులు సూర్యరథమును నడుపుతుంటారు. వాలఖిల్కులు అనే బ్రహ్మఋషులు అరవై వేల మంది ఆయనకు ఎదురుగా నడుస్తూ సూర్యుని స్తుతిస్తుంటారు.

ఓ బ్రాహ్మణోత్తములారా! ఈవిధంగా పరమాత్మ త్రిమూర్తుల
రూపంలోనూ, సూర్యుని రూపంలోనూ తనను తాను కల్పించుకొని
లోకపాలన చేస్తుంటాడు.” అని సూత పౌరాణికుడు శౌనకాది
మహామునులకు సూర్యదేవుని మాససంచారము గురించి
వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము పదకొండవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము

పన్నెండవ అధ్యాయము.

నైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంలో,
సూతపౌరాణికుడు శౌనకాది మహామునులకు భాగవత
పురాణములోని విషయములను గురించి మరలా ఒక సారి
సింహావలోకనం చేస్తున్నాడు.

“ఓ మహామునులారా! బ్రాహ్మణోత్తములారా! మీరు
మానవులు వినతగిన విషయములను గురించి నన్ను అడిగారు. నేను
మీకు భాగవతపురాణమును చెప్పాను. ఈ భాగవత పురాణములో
శ్రీమహావిష్ణువు గురించి ఆయన అవతార విశేషములను గురించి

వివరింపబడింది.

సృష్టి ఎలా జరిగింది, ఎలా లయం అయింది, నిర్గుణ పరబ్రహ్మము గురించి, జ్ఞానముగురించి విజ్ఞానము గురించి దానిని ఎలా సాధించాలి అనే విషయం గురించి వర్ణించాను.

ఇంకా భక్తి యోగము, వైరాగ్యము గురించి కూడా చెప్పాను. పరీక్షిత్తు కథ, నారదుని కథ చెప్పాను. తరువాత ముని శానము వలన పరీక్షిత్ ప్రాయోపవేశము చేయడం, శుక మహర్షి ఆయన వద్దకు రావడం, పరీక్షిత్తుకు భాగవత ధర్మముల గురించి చెప్పడం వర్ణించాను.

తరువాత యోగధారణ, బ్రహ్మనారదుని సంవాదము, అవతారముల గురించి కీర్తించడం, మహత్తత్వము మొదలగువాటి గురించి, ప్రకృతి ఆవిర్భావము గురించి చెప్పాను. విదురుని, ఉద్ధవుని సంవాదము, విదుర మైత్రేయ సంవాదము, పురాణముల గురించి మహాపురుషుల గురించి వివరించాను.

తరువాత ప్రాకృతిక సృష్టి, సప్తవికారములతో కలిగిన సృష్టి, బ్రహ్మాండము ఎలా పుట్టింది, విరాట్పరుషుడు వీటి గురించి వివరించాను. ఇంకా నేను చెప్పిన విషయములను వరుసగా చెబుతాను.

స్థూల కాలము, సూక్ష్మకాలము వాటి గమనములు,
నాభిలో నుండి కమలం పుట్టడం, అందులోనుండి బ్రహ్మ పుట్టడం,
ప్రళయ జలములనుండి భూమిని ఉద్ధరించడం, హిరణ్యాక్ష వధ, ఊర్ధ్వ
లోకాలు, అధోలోకాలు సృష్టి, జంతువుల సృష్టి, రుద్రుల సృష్టి,
స్వాయంభువ మనువు యొక్క ఉత్పత్తి, అర్ధనారీశ్వర సృష్టి, శతరూప
కథ, కర్దమప్రజాపతి సంతానము సంతానము విస్తరించడం, కపిలుని
అవతారము, కపిల దేవహవాతుల సంభాషణ, మరిచి మొదలగు
నవబ్రహ్మల ఉత్పత్తి, దక్షయజ్ఞము, ధ్రువచరితము, పృథు చరితము,
ప్రాచీన బర్హిచరితము, నారద సంవాదము, ప్రియవ్రతుని చరిత్ర, నాభి
చరిత్ర, ఋషభచరిత్ర, భరతుని చరిత్ర వర్ణించాను.

ఇంకా, ద్వీపములు, వర్షములు, సముద్రములు,
పర్వతములు, నదులు వర్ణనము, జ్యోతిర్మండలము, పాతాళము,
నరకముల ఉనికి వర్ణించాను. తరువాత దక్షుని మరలా పుట్టుక,
ప్రచేతసుల వలన దక్షకన్యలు సంతానవతులగుట, దేవతలు,
అసురులు, నరులు, జంతువులు, వృక్షములు, పక్షులు, మొదలగు వాటి
పుట్టుక వర్ణించాను.

తరువాత వృత్రాసురుని కథ, హిరణ్యాక్ష, హిరణ్యకశిపుల
వృత్తాంతము, దైత్యుల మహత్తు, ప్రహ్లాదచరిత్ర, మన్వంతరములు వాటి
వర్ణన, గజేంద్రమోక్షము, శ్రీహరి, హయగ్రీవుడు మొదలగు
మన్వంతరముల అవతార విశేషములు, తరువాత కూర్మ, మత్స్య,
నారసింహ, వామన అవతారములు, కూర్మఅవతార కథ, క్షీరసాగర
మథనం, మోహినీ అవతారము, దేవాసుర యుద్ధము, రాజుల వంశ

వర్ణన, ఇక్ష్వాకువు జననము ఆయన వంశము, సుద్యుమ్నుని వంశము. ఇలోపాఖ్యానము, తారోపాఖ్యానము, సూర్యవంశ పుట్టుక, శశాదుడు, నృగుడు మొదలగు రాజుల చరిత్రలు, సుకన్య, శర్మాతి, కకుత్స్థుడు, ఖట్వాంగుడు, మాంధాత, సౌభరి, సగరుడు అనువారి చరిత్రలు, శ్రీరామచంద్రుడు, నిమి చరిత్ర, జనకుని జననము గురించి వివరంగా చెప్పాను.

ఓ బ్రాహ్మణోత్తములారా! తరువాత పరశురాముని చరిత్ర, క్షత్రియ సంహారము, చంద్రవంశము, ఐలుడు, యయాతి, నహుషుడు, దుష్శంతుడు, భరతుడు, శంతనుడు, అతని కుమారుడు దేవవ్రతుడు, యయాతి పెద్దకుమారుడు యదువు నుండి యాదవ వంశము పుట్టుక, యదువంశములో పరమాత్మ అవతరించడం, వసుదేవుని ఇంట్లో జన్మించడం, గోకులంలో పెరగడం మొదలగు విషయములను చెప్పాను.

తరువాత శ్రీకృష్ణ లీలలు, పూతన సంహారము, శకటాసుర సంహారము, త్యణావర్తుడు, బకాసురుడు, అఘాసుర వధ, బ్రహ్మగోవులు మాయం చేయడం మరలా ఇవ్వడం గురించి చెప్పాను. తరువాత కాళీయ మర్దనము, మహాసర్పము బారి నుండి నందుని రక్షించడం, గోపకన్యలు కృష్ణుని కొరకు వ్రతం చేయడం, యజ్ఞము చేయు బ్రాహ్మణుల భార్యలను కరుణించడం, బ్రాహ్మణులు పశ్చాత్తాపపడటం, గోవర్ధనోద్ధరణము, కృష్ణుడికి కామధేనువు అభిషేకము, రాసక్రీడలు, శంఖచూడుని, అరిష్టుని, కేశిని సంహరించడం అనే విషయాలు చెప్పాను.

ఓ భ్రాహ్మణోత్తములారా! తరువాత అక్రూరుని వృత్తాంతము,
 బలరామ కృష్ణులు మధురకు వెళ్లడం, రామకృష్ణులు
 కువలయాపీడము అనే పేరుగల ఏనుగును, చాణూర ముష్టికులు
 అనే మల్లయోధులను చంపడం, కంసుని చంపడం,
 దేవకీవసుదేవులను చెరనుండి విడిపించడం, ఉపనయనం,
 గురుకులము, గురువుగారి కుమారుని తెచ్చిఇవ్వడం, మధురలో
 విహరించడం, 17 సార్లు జరాసంధుని జయించడం, ద్వారకా నగరం
 నిర్మించడం, అక్కడకు పారిపోవడం, రుక్మిణీ కల్యాణము, బాణాసురుని
 గర్వభంగము, నరకాసుర వధ, పారిజాతాపహరణము, పదహారువేల
 మందిని వివాహం చేసుకోవడం, శిశుపాల, పౌండ్రక, సాశ్వ,
 దంతవక్త్ర, శంబర, ద్వివిద, పీఠ, ముర, పంచజన మొదలగు వారిని
 వధించడం, కాశీనగరం దహించడం, కురుక్షేత్రసంగ్రామము, యాదవ
 వంశ నాశనము, ఉద్ధవునికి గీతోపదేశము, శ్రీకృష్ణుని అవతార
 త్యాగము, మొదలగు విషయములను చెప్పాను.

తరువాత యుగ లక్షణములు, కలియుగ లక్షణము,
 నాలుగు విధముల ప్రళయములు, మూడు సృష్టులు, గురించి
 చెప్పాను. తరువాత పరీక్షిత్ మహారాజు నిర్మాణము, వ్యాసుడు
 వేదములను విభజించుట, వేదములు లోకములలో విస్తరింపజేయుట,
 మార్కండేయ పురాణము, మహాపురుషుడు, సూర్యుడి వృత్తాంతములు
 వర్ణించాను.

ఓ బ్రాహ్మణులారా! మీరు నన్ను అడిగిన విషయములు అన్నీ మీకు చెప్పాను. ఈ భాగవత పురాణములో పరమాత్ముని లీలావతారములు అన్నీ వివరించాను. పాపకూపంలో పడ్డ వాడు, పొరపాటున ప్రమాదంలో చిక్కుకున్న వాడు, దుఃఖములో ఉన్న వాడు, హరయే నమః అని అరిస్తే వాడి దుఃఖము పోతుంది. శ్రీహరి చరిత్రలను లీలలను చదివినా, వినినా, కీర్తించినా, వారి సకల దుఃఖములు తొలగి పోతాయి. శ్రీహరి గురించి చెప్పబడని కథలు కథలే కావు. భగవంతుని కీర్తించే వాక్కులే సత్యములు, మంగళ ప్రదములు.

ఏ శాస్త్రములలో, పురాణములలో శ్రీహరి కీర్తి యశస్సు, స్తుతింపబడుతుందో అవే మనసుకు ఆనందాన్ని కలుగజేస్తాయి. శోకసముద్రం నుండి బయటపడేస్తాయి. ఇలా కాకుండా ఇతర విషయములను ఎంత రమ్యంగా మనోహరంగా వర్ణించినా వాటి వలన ఎటువంటి ప్రయోజనము లేదు. సాధువులు అయిన వాళ్లు ఇతరులచేత కీర్తింపబడిన శ్రీహరి నామములను వినాలి, గానం చేయాలి. శ్రీహరి కథలు ఏ కావ్యములో ఉన్నా, ఏ ఇతిహాసములో ఉన్నా, శాస్త్రములో ఉన్నా అవి పుణ్యగ్రంథములే అవుతాయి.

మానవులు జ్ఞానము సంపాదించవచ్చు. కాని ఆ జ్ఞానములో విష్ణుభక్తి లేకపోతే ఆ జ్ఞానము వృథా. ఎందుకు పనికిరాదు. మానవులు ఏ కర్తవ్యచేసినా, దానిని ఈశ్వరుని పరంగా కాకుండా, ఈశ్వరునికి అర్పించకుండా ఉంటే ఆ కర్తవ్య ఎంతటి మంచి కర్తవ్య అయినా శోభించదు. మానవులు ఆచరించే వర్ణాశ్రమ ధర్మములు, తపస్సు, శాస్త్రములు చదవడం, వినడం, ఇవన్నీ మానవులకు కీర్తిని,

పేరు ప్రతిష్ఠలు, ఐశ్వర్యము తెచ్చిపెడతాయేమోగానీ, శ్రీహరి పాదముల మీద భక్తిని కలిగించలేవు. ఆ కార్యములే శ్రీహరి మీద భక్తి శ్రద్ధలతో చేస్తే అనంతమైన ఫలములను అందిస్తాయి. ఎల్లప్పుడు శ్రీకృష్ణుని పాదములను సేవించడం మానవుల దుఃఖములను పోగొడుతుంది. చిత్తశుద్ధిని, జ్ఞానమును, శ్రీహరి మీద భక్తిని, వైరాగ్యమును, సకల శుభములను కలుగజేస్తుంది.

కాబట్టి ఓ బ్రాహ్మణోత్తములారా! మీరు కూడా సర్వాంతర్యామి, సకల జనులు పూజించేవాడు, దేవతలకు అధిపతి, ఈ జగత్తునకే అధిపతి అయిన శ్రీహరిని మనసులో నిలుపుకొని, ఆయన మీద నిరంతర భక్తితో ఆరాధించండి. మీకు అనంతమైన పుణ్యం లభిస్తుంది.

ఓ మహామునులారా! పరీక్షిత్ మహారాజు ప్రాయోపవేశము చేసినపుడు, శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు భాగవత పురాణమును చెప్పినపుడు నేనుస్వయంగా అక్కడ ఉండి విన్నాను. దానిని నేను మరలా మననం చేసుకొని మీకు చెప్పాను. శ్రీకృష్ణుని లీలలు, చరిత్ర మీకు వివరించాను. ఈ భాగవతపురాణమును మానవులు ప్రతి దినము, ప్రతియామము, ప్రతిక్షణము చదివినా, వినినా, కనీసం ఇందులో ఒక శ్లోకము చదివినా, శ్లోకములో నాలుగవ భాగము చదివి అర్థం చేసుకున్నా, కనీసం శ్లోకంలో ఎనిమిదవ భాగము అనుక్షణం మననం చేసుకున్నా, అతడు పవిత్రుడౌతాడు.

మానవులు ఈ భాగవతపురాణమును ఏకాదశి నాడు కానీ, ద్వాదశి నాడు కానీ వింటే, ఎక్కువకాలం జీవిస్తారు. ఆ రోజులలో ఉపవాసం ఉండి ఏకాగ్రమైన మనసుతో చదివితే, సకల పాపముల నుండి విముక్తిపొందుతాడు. అటువంటి మానవుల కోర్కెలను దేవతలు, మునులు, సిద్ధులు, పితరులు, మనువులు, రాజ్యాధిపతులు తీరుస్తారు.

పుష్కరములలో కానీ, మధురానగరంలో కానీ, ద్వారకలో కానీ ఉపవాసం ఉండి, ఈ భాగవతమును చదివినవారికి సకల భయములు నశిస్తాయి. ఋగ్వేదము, యజుర్వేదము, సామవేదము ను అధ్యయనం చేసిన వారు ఎటువంటి ఫలితములను పొందుతారో, భాగవతమును చదివినవారు కూడా అటువంటి ఫలితములను పొందుతారు.

ఏ బ్రాహ్మణుడైనా భాగవతపురాణమును భక్తి శ్రద్ధలతో పఠిస్తే, వారికి భగవంతుని పరమ పదము లభిస్తుంది. ఈ భాగవత పురాణమును అధ్యయనం చేస్తే బ్రాహ్మణునికి భక్తి, క్షత్రియునికి రాజ్యము, వైశ్యునికి ధనము, శూద్రునికి పాపముల నుండి విముక్తి లభిస్తాయి.

ఓ శౌనకాది మహామునులారా! ఏ శాస్త్రములో కానీ, పురాణములో కానీ శ్రీహరి లీలలు కీర్తింపబడలేదు. అది కేవలం భాగవతంలో మాత్రమే జరిగింది. భాగవతపురాణములో కీర్తింపబడిన ఆ శ్రీకృష్ణపరమాత్మకు నమస్కరిస్తున్నాను. ఎవని నుండి ఈ ప్రకృతి, పురుషుడు, మహత్తత్వము, అహంకారము, పంచతన్మాత్రలు, ఉ

ద్వాదశ స్కంధము.

ద్భవించాయో, ఈ చరాచర సృష్టి నిర్మించబడిందో, అట్టి విజ్ఞాన
స్వరూపుడు, సనాతనుడు అయిన శ్రీహరికి నమస్కరిస్తున్నాను.

ఎల్లప్పుడూ ఆత్మానందాన్ని అనుభవించేవాడు, పరిపూర్ణమైన
చిత్తము కలవాడు, ఇతర కోరికలు లేని వాడు, ఎల్లప్పుడూ శ్రీకృష్ణుని
లీలలను గానం చేసేవాడు, ఈ భాగవత పురాణమును లోకములో
విస్తరింపజేసినవాడు, వ్యాసుని కుమారుడు అయిన శుకమహర్షికి
భక్తితో నమస్కరిస్తున్నాను.” అని సూతపౌరాణికుడు శౌనకాది
మహామునులకు భాగవత సంహితలోని విషయములను, భాగవత
మహాత్మ్యమును వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము పన్నెండవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓంతత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము

పదమూడవ అధ్యాయము.

నైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంలో సూత
పౌరాణికుడు శౌనకాది మహామునులకు వివిధ పురాణములను
గురించి వివరిస్తున్నాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

“ఓ మహామునులారా! బ్రహ్మాది దేవతా గణములచేత, మునుల చేత, లోకపాలకుల చేత పూజింపబడే ఆ పరమాత్మకు నమస్కరిస్తున్నాను. కూర్మరూపంతో ఉద్భవించిన ఆ పరమాత్మ మీ అందరినీ రక్షించుగాక! కూర్మావతారములో, తాబేలు రూపంలో పరమాత్మ ఊపిరి తీసుకోవడం, విడవడం చేసాడు కదా! ఆ పరమాత్మ యొక్క ఉఛ్వాస నిశ్వాసములే నేడు సముద్ర తరంగములుగా రూపొంది నిరంతరము ఒడ్డును తాకుతూనే ఉన్నాయి. అవి ఎన్నటికీ అంతం కావు.

ఓ బ్రాహ్మణోత్తములారా! ఇప్పుడు మీకు నేను పురాణముల గురించి, వాటి శ్లోకముల సంఖ్యను గురించి వివరిస్తాను.

పురాణము	శ్లోకములు
1.బ్రహ్మపురాణము	10,000
2.పద్మపురాణము	55,000
3.విష్ణుపురాణము	23,000
4.శివపురాణము	24,000
5.శ్రీమద్భాగవతము	18,000
6.నారదపురాణము	25,000
7.మార్కండేయ పురాణము	9,000
8.అగ్నిపురాణము	15,400
9.భవిష్యపురాణము	14,500
10.బ్రహ్మవైవర్తపురాణము	18,000
11.లింగపురాణము	11,000
12.వరాహ పురాణము	24,000

13.స్కంధ పురాణము	81,100
14.వామన పురాణము	10,000
15.కూర్మపురాణము	17,000
16.మత్స్యపురాణము	14,000
17.గరుడ పురాణము	19,000
18.బ్రహ్మాండ పురాణము	12,000

ఈ ప్రకారంగాపురాణములు అన్నీ కలిసి నాలుగు లక్షల శ్లోకములు కలిగి ఉన్నాయి. ఇప్పుడు మనం చెప్పుకున్న భాగవత పురాణము లోని శ్లోకములసంఖ్య 18,000. ఈ భాగవత పురాణమును శ్రీమహావిష్ణువు తన నాభికమలము లోనుండి పుట్టిన బ్రహ్మకు చెప్పాడు. ఈ భాగవత పురాణములో మొట్ట మొదటి నుండి చివరి వరకు కేవలము వైరాగ్యము, భగవత్తత్వము ఉపదేశింపబడింది. శ్రీహరి లీలలు గురించి చెప్పబడింది.

ఈ భాగవతములో సకల వేదాంత సారము వర్ణింపబడింది. ఆత్మ స్వరూపము గురించి బ్రహ్మ తత్వము గురించి వివరింపబడింది. ఇది కైవల్యము పొందడానికి మార్గము.

భాద్రపదమాసంలో పౌర్ణమి నాడు భాగవత పురాణమును చదివి వినిపిస్తే, వాడు పరమగతిని పొందుతాడు. అమృత తుల్యమైన భాగవతము విననంత వరకే ఇతర పురాణముల గురించి

ఆలోచిస్తాడు. ఒకసారి భాగవతము గురించి వినిన తరువాత,
ఎవరుకూడా ఇతరపురాణముల గురించి ఆలోచించరు. ఎందుకంటే
సకల వేదముల సారము భాగవతములో ఉన్నప్పుడు ఇతర
పురాణముల గురించి ఎవరు మాత్రం ఎందుకు ఆలోచిస్తారు.

నదులలో గంగ, దేవతలలో విష్ణువు, క్షేత్రములలో
కాశీక్షేత్రము, పురాణములలో భాగవతము శ్రేష్ఠము. శ్రీమద్భాగవతము
అందరికీ ప్రియమైనది. ఈ భాగవతములో జ్ఞానము గురించి
చెప్పబడింది. జ్ఞానము, వైరాగ్యము, భక్తి తో కూడిన నిష్కామ కర్మ
గురించి భాగవతంలో వివరంగా చెప్పబడింది. మానవులు ఈ
భాగవతమును భక్తితో చదివినా, వినిపించినా, దీని గురించి
ఆలోచించినా, ప్రాపంచిక బంధనముల నుండి విముక్తుడు అవుతాడు.

ఈ భాగవతమును కల్పము మొదట్లో విష్ణువు బ్రహ్మకు
ఉపదేశించాడు. బ్రహ్మ తన మానస పుత్రుడు నారదునకు, నారదుడు
వ్యాసమహర్షికి, వ్యాసుడు తనకుమారుడు శుకునికి, శుకమహర్షి
పరీక్షిత్ మహారాజుకు ఉపదేశించాడు. శుద్ధము, మలినము లేనిది,
శోకమును పోగొట్టేది, అమృతస్వరూపము అయిన భాగవత
పురాణమును ఈ లోకానికి అందించిన శ్రీమన్నారాయణునికి,
వాసుదేవునికి, నమస్కరిస్తున్నాను. కాలసర్వబాధితుడు అయిన
పరీక్షిత్తుకు ఈ భాగవతమును ఉపదేశించిన బ్రహ్మస్వరూపుడు,
యోగీంద్రుడు అయిన శుక మహర్షికి నమస్కరిస్తున్నాను.

ద్వాదశ స్కంధము.

ఓ దేవదేవా! శ్రీకృష్ణా! మాకు ప్రతి జన్మలోనూ నీ పాదపద్మముల
యందు భక్తి కలుగునట్లు మమ్ములను కటాక్షించు. ఎవని నామ
సంకీర్తనము సకల పాపములను నాశనం చేస్తుందో, ఎవనికి
నమస్కరిస్తే సకల దుఃఖములు పోతాయో అట్టి పరమపురుషుడు
అయిన శ్రీహరికి భక్తితో నమస్కరిస్తున్నాను.

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము

పదమూడవ అధ్యాయము సంపూర్ణము

ఇంతటితో భాగవత పురాణము సర్వం సంపూర్ణం.

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

ఉపసంహారము.

నా ప్రియమైన భాగవతోత్తములారా! నేను గత పది
సంవత్సరాలుగా ఈ వ్యవసాయము చేస్తున్నాను. కవిత్రయ విరచితమైన
శ్రీమదాంధ్రమహాభారతమును సరళమైన తెలుగులోనూ, సరళమైన
ఆంగ్లము లోనూ, వాల్మీకి రామాయణమును సరళమైన తెలుగులోనూ,
వ్యాస భాగవతమును సరళమైన తెలుగులోనూ రచించాను.
ఈ నాటితో నా జన్మ సార్థకమైంది అని అనుకుంటున్నాను. నిగూఢంగా
ఉన్న వేదాంతరహస్యములను సామాన్య పాఠకులకు సులభ శైలిలో
అందించాను అన్న తృప్తి మిగిలింది. నా 72 సంవత్సరముల జీవిత
కాలంలో నేను నిజంగా జీవించింది, సార్థకమైన జీవితం గడిపించి ఈ
పది సంవత్సరాలే అని అనుకుంటున్నాను.

నా ఈ నిస్వార్థ సేవకు, నిరంతర కృషికి చేదోడు వాదోడుగా నిలిచిన శ్రీయుతులు రాఘవరావుగారికి, గోపీకృష్ణగారికి, విష్ణు ప్రసాద్ గారికి నా కృతజ్ఞతాభివందనములు తెలియజేసుకుంటున్నాను.

శ్రీమన్నారాయణుడు వారికి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములను ప్రసాదించాలని మనసారా కోరుకుంటున్నాను. ఇన్నాళ్లు ఓపికగా చదివిన మీ అందరికీ శ్రీకృష్ణపరమాత్మ చిరాయువును ప్రసాదించి, నిరంతరము ప్రశాంత చిత్తంతో ఆ భగవంతుని సేవజేసుకునే భాగ్యాన్ని మీ అందరికీ కలుగ జేయాలని మనసా వాచా కర్తవ్యం కోరుకుంటున్నాను.

చివరి మాట. ఈ భాగవతమును శ్రద్ధాభక్తులతో చదువుతున్న ఒక పాఠకు రాలు నాకు ఒక సూచన చేసింది. పద్మపురాణము ఉత్తరా ఖండములో భాగవత మహాత్మ్యము ఉంది దానిని కూడా రాయండి అని కోరింది. ఆమె కోరిక మేరకు పద్మపురాణములో ఉన్న భాగవత మహాత్మ్యమును కూడా మీకు కొద్దిరోజులలో అందిస్తాను.

ప్రస్తుతానికి మీ వద్దనుండి సెలవు తీసుకుంటున్న భగవత్సేవకుడు

మొదలి వెంకట సుబ్రహ్మణ్యం.

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్